

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**YÜKSEK
LİSANS
TEZİ**

**ORTAOKUL 7. VE 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNE OLAN
TUTUMLARI İLE AKADEMİK BAŞARILARININ
KARŞILAŞTIRILMASI
(ÇANKAYA RAUF ORBAY ORTAOKULU İLE
MAMAK ROTARY YEŞİLTEPE ORTAOKULU ÖRNEĞİ)**

SİBEL GÜNEY

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

MAYIS 2016

**ORTAOKUL 7. Ve 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNE OLAN TUTUMLARI İLE AKADEMİK
BAŞARILARININ KARŞILAŞTIRILMASI (ÇANKAYA RAUF ORBAY
ORTAOKULU İLE MAMAK ROTARY YEŞİLTEPE ORTAOKULU ÖRNEĞİ)**

Sibel GÜNEY

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

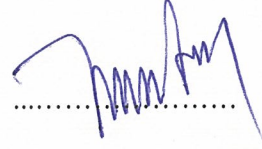
MAYIS 2016

Sibel GÜNEY tarafından hazırlanan “Ortaokul 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Olan Tutumları ile Akademik Başarılarının Karşılaştırılması (Çankaya Rauf Orbay Ortaokulu ile Mamak Rotary Yeşiltepe Ortaokulu Örneği)” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ / OY ÇOKLUĞU ile Gazi Üniversitesi Beden eğitimi ve Spor Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Doç. Dr. Mehmet GÜÇLÜ

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum

Başkan : Doç. Dr. Metin YAMAN

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

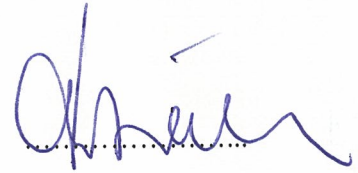
Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum

Üye : Yrd. Doç. Dr. Velittin BALCI

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ankara Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum

Tez Savunma Tarihi: 24/05/2016

Jüri üyeleri tarafından YÜKSEK LİSANS tezi olarak uygun görülmüş olan bu tez Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu kararı ile onaylanmıştır.

Doç. Dr. Ufuk KOCA ÇALIŞKAN

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ETİK BEYAN

Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Sibel GÜNEY

24.05.2016

ORTAOKUL 7. ve 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNE OLAN TUTUMLARI İLE AKADEMİK BAŞARILARININ
KARŞILAŞTIRILMASI (ÇANKAYA RAUF ORBAY ORTAOKULU İLE MAMAK ROTARY
YEŞİLTEPE ORTAOKULU ÖRNEĞİ)
(Yüksek Lisans Tezi)

Sibel GÜNEY

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Mayıs 2016

ÖZET

Bu araştırmanın amacı ortaokul 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor dersine olan tutumları ile akademik başarılarını çeşitli değişkenler açısından incelemek ve arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Bu çalışma betimsel tarama modelinde olup, Demirhan ve Altay (2001) tarafından geliştirilen, ilk ve orta öğretim öğrencileri üzerinde uygulanan, 12'si olumlu, 12'si olumsuz olmak üzere toplam 24 maddeden oluşan Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 24, en yüksek puan 120'dir. Ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0.93, araştırma grubuna benzer 30 kişiye ikinci kez uygulama sonucu elde edilen test-tekrar test korelasyon katsayısı 0.85'tir. Ayrıca çalışmada öğrencilere kişisel bilgiler formu sunulacak olup bu formda; cinsiyet, sınıf, akademik başarı notu gibi demografik özellikler elde edilmiştir. Araştırmanın evreni, Ankara ili Çankaya ve Mamak ilçeleri sınırları içinde bulunan ortaokulların 7. ve 8. sınıf öğrencileridir. Araştırmanın örneklemi, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Çankaya Rauf Orbay Ortaokulu 7. ve 8. sınıf öğrencileri ile Mamak Rotary Yeşiltepe Ortaokulu 7. ve 8. sınıfta öğrenim gören 605 öğrenciden oluşmuştur. Araştırmada akademik başarı notu 100 üzerinden değerlendirilmiş olup öğrencilerden; 0-49 arasında nota sahip olanlar akademik başarıları düşük, 50-79 arasında nota sahip olanlar akademik başarıları orta, 80-100 arasında nota sahip olanlar akademik başarıları yüksek kabul edilmiştir. Bu çalışmada tutum ölçeğimiz ve kişisel bilgiler formumuz okul idaresinden izin alınarak, Beden eğitimi ve spor dersin 20 dakikasında öğrencilere uygulanmıştır. Araştırma verilerinin değerlendirilmesinde tek değişkene ilişkin frekans dağılımı yanında parametrik testlerden bağımsız gruplarda t testi ve One-Way ANOVA testleri kullanılmış, hata düzeyi 0.05 olarak alınmıştır. Araştırmada, öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarında Çankaya Rauf Orbay Ortaokulu ve Mamak Rotary Yeşiltepe Ortaokulu öğrencileri benzer davranışlara sahiptir. Araştırmaya katılan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarında kız ve erkek öğrenciler farklı davranışlara sahiptir, ortalama değeri daha yüksek olan erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının daha yüksektir. Araştırmaya katılan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarında 7. sınıf ve 8. sınıf öğrencileri farklı davranışlara sahiptir, ortalama değeri daha yüksek olan 7. Sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Ortaokul 7. ve 8. sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumları ile Akademik Başarılarının Karşılaştırılması için yapılan çalışma sonucunda, akademik başarıları farklı olan öğrenciler benzer beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlara sahiptir.

Bilim Kodu : 1301

Anahtar Kelimeler : Ortaokul öğrencileri, Tutum, Akademik Başarı

Sayfa Adedi : 50

Danışman : Doç. Dr. Mehmet GÜÇLÜ

COMPARISON OF 7th AND 8th GRADE SECONDARY SCHOOL STUDENTS ATTITUDE
TOWARDS GYMNASTICS AND THEIR ACADEMIC SUCCESS LEVELS (EXAMPLE OF
ÇANKAYA RAUF ORBAY SECONDARY SCHOOL AND MAMAK ROTARY YEŞİLTEPE
SECONDARY SCHOOL)

(M. Sc. Thesis)

Sibel GÜNEY

GAZI UNIVERSITY
INSTITUTE OF HEALTH SCIENCES

May 2016

ABSTRACT

The purpose of this research effort is to observe and state the relationship between the attitude of 7th and 8th grade students toward gymnastics and their academic success in accordance with different variables. This work is a Descriptive Screening Model which uses Gymnastics Attitude Measurement with a total of 24 clauses, containing 12 positive and 12 negative ones, that is developed by Demirhan and Altay (2001) and exposed to elementary and secondary school pupils. The least and most probable score of the test varies between 24 and 120. Cronbach Alpha reliability coefficient and the test-repetition test correlation coefficients are 0.93 and 0.85 respectively. Furthermore, students are given a private information form and some demographic information such as gender, class and academic record. The target scope of the research 7th and 8th grade students of some secondary schools of Mamak and Cankaya cities located in Ankara. The sample of the research is 605 7th and 8th grade students of Çankaya Rauf Orbay and Mamak Rotary Yeşiltepe Secondary Schools. The grade range of the research is 100, where the students with grades 0 to 49 are assumed to have low, 50-79 are assumed to have average and 80 to 100 are assumed to have high academic successes. The attitude measurement and private information form are applied to students during 20 minutes of gymnastics lessons once proper permission is granted by the school administration. In addition to single variable frequency distribution, t-test and One-Way ANOVA are also used to measure research results for the groups unaffiliated with parametric tests, and the error level is measured to be 0.05. The research showed that both Çankaya Rauf Orbay and Mamak Rotary Yeşiltepe Secondary School Students have similar attitudes towards Gymnastics. The male and female students which were involved in this research showed different attitudes towards Gymnastics, where the average level of males students are higher stating that their attitude towards Gymnastics is higher than female's. The 7th and 8th grade students which were involved in this research showed different attitudes towards Gymnastics, where the average level of 7th grade students are higher stating that their attitude towards Gymnastics is higher than 8th grade students'. According to the effort to show correlation between 7th and 8th grade student' attitudes and their academic success proved that students with different academic success levels can have similar attitudes towards Gymnastics.

Science Code : 1301

Key Words : Secondary School Students, Attitude, Academic Success

Page Number : 50

Advisor : Assoc. Prof. Dr. Mehmet GÜÇLÜ

TEŞEKKÜR

Bu tez çalışmasının planlanmasında, araőtırılmasında, yürütülmesinde ve oluşumunda ilgi ve desteğini esirgemeyen, engin bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım, gerekli yönlendirmeleri yaparak, hiçbir fedakârlıktan kaçınmayan tez danıőmanım Doç. Dr Mehmet Güçlü'ye teőekkürü bir borç bilirim.

Araőtırmam boyunca beni destekleyen annem Fatma YENİ ve hep daha başarılı olmama isteyen babam Hasan YENİ'ye, araőtırmamın özömlenmesinde bilgileriyle daima yanımda olan kardeőlerim Tuğba ERİŐ'e ve M. Ersin YENİ'ye teşekkür ederim.

Araőtırmamın çevirisinde bana destek olan kıymetli arkadaőım Ali KAPTAN'a teşekkür ederim.

Ayrıca, araőtırmamın her aşamasında benden yardımlarını esirgemeyen, bilgi ve birikimlerini paylaőan ve beni maddi manevi olarak destekleyen biricik eőim Mehmet Ömer GÜNEY'e, ve son olarak tezimi yazarken hep benimle birlikte olup beni yalnız bırakmayan canım kızım Deren GÜNEY'e tüm kalbimle teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
ÇİZELGELERİN LİSTESİ.....	ix
1. GİRİŞ.....	1
2. GENEL BİLGİLER	5
2.1. Eğitim ve Öğretim	5
2.1.1. Eğitimin öğeleri	5
2.1.2. Eğitim-öğrenme ilişkisi	6
2.2. Beden Eğitimi ve Spor	7
2.2.1 Beden eğitiminin tanımı	7
2.2.2. Sporun tanımı	8
2.2.4. Beden eğitiminin gelişimdeki rolü	9
2.2.5. Beden eğitimi ve spor dersi temel ilkeleri	10
2.3. Tutum	11
2.3.1. Tutum kavramı	11
2.3.2. Tutumun bileşenleri.....	12
2.3.3. Tutumların gelişimi ve oluşmasını etkileyen faktörler.....	14
2.3.4. Tutum, davranış ve eğitim ilişkisi	15
2.3.5. Tutum değişim kuramları	16
2.3.6. Tutumun kriterleri.....	17
2.3.7. Tutumların ölçülmesi ve tutum ölçekleri.....	18
2.3.8. Beden eğitimi dersinde tutum ölçeklerinin kullanılması	19

	Sayfa
2.4. Akademik Başarı	21
3. GEREÇ ve YÖNTEM.....	23
3.1. Araştırmanın Modeli	23
3.2. Evren ve Örneklem	23
3.3. Verilerin Toplanması	23
3.4. Verilerin Analizi.....	24
4. BULGULAR	25
5.TARTIŞMA	29
6.SONUÇ ve ÖNERİLER	35
EKLER.....	43
Ek-1. Etik Kurul Onayı.....	44
Ek-2. Milli Eğitim Bakanlığı Araştırma İzni	45
Ek-3. Anket	46
Ek-4. Veli İzin Belgesi	48
ÖZGEÇMİŞ	50

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge	Sayfa
Çizelge 4.1. Araştırmaya Katılan Öğrencilere Ait Kişisel Değişkenler	25
Çizelge 4.2. Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutum (B.E. D. T) Ölçeği Ortalama ve Standart Sapmaları	26
Çizelge 4.3. Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutum (B.E. D. T) Puanlarının Okudukları Okula Göre Karşılaştırılması	26
Çizelge 4.4. Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutum (B.E. D. T) Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması	27
Çizelge 4.5. Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutum (B.E. D. T) Puanlarının Okudukları Sınıfa Göre Karşılaştırılması.....	27
Çizelge 4.6. Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutum (B.E. D. T) Puanlarının Akademik Başarı Düzeylerine Göre Karşılaştırılması	28

1. GİRİŞ

Eğitim, bireyin doğumundan ölümüne kadar süre gelen bir süreçtir. Bu süreçte bireylere çeşitli bilgi, beceri, tutum ve değerler kazandırılır. Bu öğrenmeler bireyin davranışlarında gözle görülebilen değişikliklere neden olur [1].

Eğitimden beklenen, bireylerin gizil güçlerini ve yeteneklerini ortaya çıkararak onların en üst düzeyde geliştirilmesine yardım etmektir. Her yaşta öğrenim çağında bulunan öğrencilerin sağlıklı bir gelişim gösterebilmeleri gelişim özelliklerine uygun, çok iyi hazırlanmış nitelikli genel bir eğitim göstermelerine bağlıdır. Çağdaş eğitim anlayışına uygun olarak, eğitimde hedeflerin gerçekleşmesi öğrencinin zihinsel eğitimi yanında, fiziksel eğitimi ile olanaklıdır. Fiziksel eğitimde, genel eğitimin vazgeçilmez bir parçası olan beden eğitimi ile sağlanmaktadır [2].

Beden eğitimi; Milli Eğitimin temel ilkelerine uygun olarak kişinin beden, ruh ve fikir gelişimini sağlamaktır. Beden eğitimi bireyin beden sağlığını, beden becerilerini geliştirmeye yönelik, gerektiğinde çevresel koşullara ve katılımcıların özelliklerine göre değiştirilebilen esnek kurallara dayalı oyuna, jimnastiğe, spora dönük alıştıırma ve çalışmaların tümünü kapsayan geniş tabanlı bir etkinliktir [3].

Beden eğitimi ve spor etkinliklerinde bulunan çocuk ve genç; kendini tanır, yeteneklerini geliştirir, sınırlı ve güçlü yönlerini öğrenir, vücuduna ve sağlığına karşı bilinçlenir, beceriler kazanarak organizmasını en etkili biçimde kullanmasını öğrenir, fiziksel uygunluğu (kuvvet, çabukluk, dayanıklılık, esneklik) gelişir, sağlıklı ve mutlu yaşamında gerekli bilgi ve davranışı kazanır[4].

Spor, bireyin fizyolojik ve psikolojik yönden sağlığını geliştiren, sosyal davranışlarını düzenleyen, zihinsel ve motorik belirli bir düzeye getiren biyolojik, pedagojik ve sosyal bir olgudur. Diğer bir ifadeyle spor, bireyin fikir, ruh ve beden gelişmesini ve bu öğeler arasında koordinasyonu ve sosyalleşmeyi sağlayan bir olgudur [5].

Bireylerin fiziksel gelişimine katkıda bulunmak yalnız beden eğitimine özgü bir araçtır. Hareket insanın doğasında vardır. Bu insanın güçlü olmasını sağlar. Düzenli yapıldığında,

organizmanın fiziksel uygunluk ve dayanıklılığına bağılı olarak iç organların fonksiyonunu geliştirir [6].

Bir eğitim şekli olarak sporu fizikî ve ruhî bir eğitim olarak düşünürsek spor ile eğitimin özdeş olduğunu belirtebiliriz. Eğitim, genel anlamı ile yetişkin nesiller tarafından sosyal hayata hazır olamayan nesiller üzerinde uygulanan bir işlemdir. Eğitim, eğitimden faydalananların sosyal tabakalaşma piramidinde yukarı doğru hareketlilik kazanmaları ile elde edecekleri sosyal statü sayesinde meslek sahibi olmalarına da zemin hazırlamaktadır [7].

Eğitim alanında, tutumların öğrenci başarısındaki etkisi yönündeki görüşlerden hareketle, bilişsel ve devinişsel davranışların yanında tutumlarında ölçülmesi gereğı gündeme gelmiş ve tutum ölçekleri geliştirilmeye başlanmıştır. Tutumlar, davranışın gözlenmesi, bireyin kendisini rapor etmesi, görüşme, dereceleme ölçekleri ve gösterilen resimlere öykü uydurmasıyla ölçülebilir [8].

Ortaokullarda, beden eğitimi ve spor derslerine gereken önemin verilmesi ya da verilmemesi, okul yöneticilerinin derse karşı tutumları, spor salonu ve malzeme durumu, ders saatleri ve okulların beden eğitimi ve spor öğretmenine sahip oluşu, bu dersin etkinliğini ve verimliliğini etkilerken aynı zamanda öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarını etkilemektedir.

Problem durumu/ konunun tanımı

Ortaokul 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor dersine olan tutumları ile akademik başarıları arasında ilişki var mıdır?

Araştırmanın amacı

Bu araştırmanın amacı ortaokul 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor dersine olan tutumları ile akademik başarılarını çeşitli değişkenler açısından incelemek ve arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır.

Araştırmanın önemi

Ortaokullarda, beden eğitimi ve spor derslerine gereken önemin verilmesi ya da verilmemesi, okul yöneticilerinin derse karşı tutumları, spor salonu ve malzeme durumu, ders saatleri ve okulların beden eğitimi ve spor öğretmenine sahip oluşu, bu dersin

etkinliğini ve verimliliğini etkilerken aynı zamanda öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarını etkilemektedir.

Toplumumuzda spor yapma alışkanlığı gelişmekte olsa da henüz yeterli seviyeye ulaşmamıştır. Bunun nedenleri arasında küçük yaşlarda beden eğitimi ve spor dersine karşı geliştirilen olumsuz tutumun etkisinin olduğu araştırmalar sonucunda ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla beden eğitimi ve spor dersine karşı olumsuz tutum geliştiren öğrencilerin ileride de bu tutumu devam ettirdikleri görülmüştür. Öğrencilerin tutumlarının bilinmesi, öğrencilerde istendik davranışların geliştirilmesinde büyük rol oynamaktadır.

Ayrıca öğrencilerin akademik başarıları ile beden eğitimi ve spor dersine olan tutumları arasındaki ilişkinin bilinmesi beden eğitimi ve spor dersi ile ilgili yapılacak çalışmalara ve öğretmenlerin eğitim çalışmalarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Varsayımlar/sayıtlar

- 1.Araştırmada kullanılacak tutum ölçeği objektif olarak doldurulmuştur.
- 2.Araştırma için seçilen örneklem evreni temsil etmiştir.
- 3.Veri toplama araçları araştırmanın amacına uygundur.

Sınırlılıklar

Bu araştırma 2015- 2016 eğitim öğretim yılında Çankaya Rauf Orbay Ortaokulu ile Mamak Rotary Yeşiltepe Ortaokulu 7. ve 8. Sınıf öğrencileri ile sınırlıdır.

Tanımlar

Eğitim: günümüze değin, insanların yaşama bakış açıları ve beklentilerine göre çeşitli şekillerde tanımlanmıştır. Eğitim, önceden saptanmış esaslara göre insanların davranışlarında belli gelişmeler sağlamaya yarayan planlı etkiler dizgesidir. Tyler'a (1950) göre eğitim kişinin davranış örüntülerini değiştirme sürecidir [9].

Beden eğitimi: Bireyin tüm organ ve sistemlerinin gelişip güçlenmesi ve yaşamda kullanılmasına yönelik temel bilgi, tavır ve alışkanlıklar edinmesini sağlayan önemli bir

süreç ve işlemdir. Bu etkin yeri dolayısıyla da genel eğitimin tamamlayıcısı ve onun ayrılmaz bir parçasıdır [10].

Spor: İnsanın varoluşundan bugüne kadar onunla birlikte olan sporun kabul edilmiş evrensel bir tanımı yoktur. Ancak, spor olarak kabul edilen aktivitelerde ortak olan belli unsurlar vardır. Spor, belirli kurallar içerir, rekabet ortamı sağlar, haz verir, her yönüyle bir bütündür. Bireysel ya da toplu olarak genellikle yarışma, eğlence ve güç harcama amaçlı olarak yapılan, belli prensip ve kurallara dayanan, düzenli çalışma ve efor gerektiren beden hareketleridir [11].

Tutum: Öğrenmeyle kazanılan, bireyin davranışlarına yön veren, karar verme sürecinde yanlılığa neden olan bir olgudur. Tutumlar yaşantı ve deneyimlerle, öğrenme süreci sonunda oluşur [12].

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Eğitim ve Öğretim

Eğitim, günümüze değin, insanların yaşama bakış açıları ve beklentilerine göre çeşitli şekillerde tanımlanmıştır. Eğitim, önceden saptanmış esaslara göre insanların davranışlarında belli gelişmeler sağlamaya yarayan planlı etkiler dizgesidir. Tyler'a (1950) göre eğitim kişinin davranış örüntülerini değiştirme sürecidir [9].

Eğitim bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir. Kasıtlı olarak kültürlenmeye eğitim denilir. Genel anlamda eğitimin dört amacı vardır. Bireyi kültürlenmek, toplumsallaştırmak, üretken olmasını sağlamak ve bireyselleştirmek. Bireyselleştirmede, bireylerin gizil güçlerinin ortaya çıkartılması ve istenen doğrultuda değiştirilmesi söz konusudur. Bu değişim bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlarda oluşturulabilir. Eğitimle aktarılan kültürel değerler; müzik, resim, folklor, bilim, teknik spor vb. olarak ele alınabilir [13].

Öğretim: Eğitimin okullarda planlı ve programlı olarak yürütülen kısmı öğretim olarak tanımlanmaktadır. Öğretim, öğrenmenin gerçekleşmesi ve bireyde hedeflediğimiz davranışların gelişmesi için uyguladığımız öğretme-öğrenme faaliyetleridir. Bu açıklamalardan öğretimin, öğretme ve öğrenmeyi kapsadığı söylenebilir [14].

Eğitim ve öğretim kavramları çoğu kez aynı anlamda kullanılmaktadır. Oysa eğitim yukarıda da açıklandığı gibi bireyde davranış değişikliği meydana getirme süreci, öğretim ise bu davranış değişikliğinin okulda planlı programlı şekilde yapılması sürecidir. Eğitim her yerde, ancak öğretim ise daha çok okullarda yapılmaktadır [15].

Öğrenme ve eğitimle ilgili açıklamalar, bir cümle ile şöyle özetlenebilir: Öğrenme ya bir davranış değişikliğinin veya yeni bir davranışın oluşması; eğitim ise içinde yaşanılan toplumca arzu edilen davranışların bireyde oluşturulması sürecidir [16].

2.1.1. Eğitimin öğeleri

Öğretmen: Erden'e (2004) göre öğretmen, öğrenmeyi sağlayan ve kılavuzlayan kişi, diğer bir deyişle öğreten, araştıran ve aktaran kişidir Sönmez'e (2004) göre ise öğretmen eğitim ortamında istendik davranışları kazandıran profesyonel kişi olarak da ele alınabilir.

Öğrenci: Öğrenci, eğitim ihtiyacı olan ve bu ihtiyacını karşılamak üzere okula devam eden bireydir. Okullar toplum içinde yaşayan bireylere, kendi fiziksel ve toplumsal ihtiyaçlarını, toplumun ihtiyaç ve beklentilerine uygun bir biçimde karşılayabilmeleri için gerekli olan bilgi, beceri, yetenek, tutum ve değerleri kazandırmaya çalışır. Öğrenci katılımı, öğretim hizmetinin niteliğini artırmada önemli değişkenlerden biridir. Öğrenciler öğrenme sürecine etkin katıldıkları süre içinde daha kalıcı öğrenme yaşantılarına sahip olmaktadır [17].

Öğretmen ve öğrenci arasındaki ilişki, her zaman belirli bir öğretme ve öğrenme davranışını yansıtır. Bu davranışlar hedeflere ulaşmayla sonuçlanır. Öğretmen davranışı, öğrenme davranışı ve hedefler her zaman “pedagojik bütünlük” olarak düşünülen bir kavram olarak var olmuştur [18].

Eğitim programları: Eğitim programları; bir eğitim kuruluşunun ve Türk Milli Eğitim sisteminin amaçlarını, bu amaçlara ulaşmak için düzenlenmiş öğretim programlarını, ders içi ve ders dışı etkinlikleri olarak belirli gün ve haftaların kutlanmasını, öğretim yaşantılarının düzenlenmesinde kullanılan strateji, yöntem ve teknikleri; amaçların gerçekleştirilme derecesini belirlemek için yapılan değerlendirme çalışmalarının tümünü içine alan programlardır [19].

Okul: Eğitim hizmetinin üretildiği yer, eğitim kurumları olan okullardır. İnsanları belli amaçlara göre yetiştirme sürecinde insanların kişiliği farklılaşır. Bu farklılaşma eğitim sürecinde kazanılan bilgi, beceri, tutum ve değerler yoluyla gerçekleşir. Eğitimin hedefi olan davranışların öğrencilere kazandırılacağı ortam olan sınıflar bu eğitim kurumlarının içinde yer alır [18].

2.1.2. Eğitim-öğrenme ilişkisi

Organizmanın yaşamını sürdürebilmesi, büyük ölçüde çevresindeki değişimlere adaptasyonuna bağlıdır. Etkin uyum sağlama ise öğrenmeyle sağlanır. Eğitim, geçerli öğrenmelerin oluşturulmasıyla gerçekleştirilmektedir. O halde eğitime kısaca, istendik öğrenmeleri oluşturma süreci demek de mümkündür. Eğitim ister kasıtlı olarak okullarda yapılsın (formal eğitim), isterse gelişigüzel bir biçimde bireyin içinde yaşadığı tüm çevrede yapılsın (informal eğitim), sadece istendik nitelikte davranış değişimlerinin oluşturulmasını yani geçerli öğrenmeleri kapsar. Okullarda kazanılan kopya çekme, argo

konuşma vb. davranışlar ise istenmedik nitelikte davranışlardır ve eğitimin hatalı yan ürünü olarak ortaya çıkabilir [21].

2.2. Beden Eğitimi ve Spor

2.2.1 Beden eğitiminin tanımı

Beden eğitimi; bireyin tüm organ ve sistemlerinin gelişip güçlenmesi ve yaşamda kullanılmasına yönelik temel bilgi, tavır ve alışkanlıklar edinmesini sağlayan önemli bir süreç ve işlemdir. Bu etkin yeri dolayısıyla da genel eğitimin tamamlayıcısı ve onun ayrılmaz bir parçasıdır [10].

İnsanın, toplum kurallarına uygun olarak yaşaması, birbiriyle olan ilişkilerinin iyi örneğini verebilmesi, yardımsever, insan haklarına saygılı, dürüst davranması, zeki, ruhsal ve fiziksel yapı itibarıyla sağlıklı olmasıyla bağlantılıdır.

Beden Eğitimi, insanın sosyalleşebilmesi ve kişiliğini bulup doğru bir çizgi üzerinde yol almasında büyük bir rol oynar. Kısaca beden eğitimi, bireyin beden sağlığını, ruh sağlığını, beden becerilerini geliştirmeye yönelik, gerektiğinde çevresel koşullara ve katılımcıların özelliklerine göre değiştirilebilen esnek kurallı oyuna, jimnastiğe, spora dönül alıştırma ve çalışmaların tümünü kapsayan geniş tabanlı bir etkinliktir.

Beden eğitimi, bireyin, büyüme gelişme davranışlarını sağlayan güçlü bir eğitim alanıdır.

Beden eğitimi, bireyin beden ve ruh sağlığının gelişmesi için yapılan hareketlerin bütünüdür.

Beden Eğitimi; İnsanların beden, ruhen ve fikren gelişmesini, organizmanın bütünlüğünü zedelemeyen dengeli bir şekilde gelişmesini sağlayan, bireyi kendisine ve bulunduğu topluma yararlı bir insan olarak yetiştiren bilimsel beden faaliyetlerine denir [22].

Genel eğitimin ayrılmaz bir parçası olan beden eğitimi, fiziksel etkinlikler için doğal bir ortam yaratarak çocukların ve yetişmekte olan gençlerin bütün olarak gelişimine katkıda bulunur. Çünkü beden eğitimi, sadece bireylerin fiziksel gelişimlerini değil aynı zamanda bilişsel, duyuşsal ve sosyal yönden gelişimlerini de sağlayan; yaratıcılık, liderlik gibi yeteneklerini geliştiren; serbest zamanları değerlendiren; mücadeleci, azimli, uyumlu, üretken, kararlı olma gibi kişilik özelliklerini geliştiren ve bireyleri sorunlarından uzaklaşmalarını sağlayarak rahatlatan etkinlikler toplamıdır [23].

2.2.2. Sporun tanımı

Spor çok yönlü bir kavram olmasından dolayı, sporun tanımı konusunda farklı yazarlar, değişik tanım ve görüşler bildirmişlerdir. Bunun sebebi ise, sporun kapsam, içerik, branş ve hedeflerinin farklı biçimde algılanıp değerlendirilmesindedir.

İnsanın varoluşundan bugüne kadar onunla birlikte olan sporun kabul edilmiş evrensel bir tanımı yoktur. Ancak, spor olarak kabul edilen aktivitelerde ortak olan belli unsurlar vardır. Spor, belirli kurallar içerir, rekabet ortamı sağlar, haz verir, her yönüyle bir bütündür. Bireysel ya da toplu olarak genellikle yarışma, eğlence ve güç harcama amaçlı olarak yapılan, belli prensip ve kurallara dayanan, düzenli çalışma ve efor gerektiren beden hareketleridir [11].

Erkal'a göre spor, "uğraşanları açısından yarışma kazanmaya dönük, fiziksel, zihinsel ve teknik bir çaba; izleyenler açısından heyecan ve istek duygusu kazandıran bir süreç ve anatomi, ortopedi, biyomekanik, psikoloji gibi bilim dallarının yardımı ile gelişen, sürdürülen bir bilimsel olgu"dur [11].

Spor, resmi kurallara bağlı ve birbirleriyle rekabet halinde olan bireyler tarafından yapılan(oyunan) fiziksel aktiviteler bütünüdür. Sonuç olarak spor, beden eğitimi faaliyetlerini özelleştirerek çeşitli branşlarda somutlaşmış, üst düzeyde yapıldığında fizyolojik, psikolojik, estetik, teknik özellikleri gerekli kılan yarışmaya dayalı ve katı kurallarla çevrili bir etkinliktir.

2.2.3. Beden eğitimi ve sporun önemi

Beden eğitimi ve spor, insanın bedensel ve ruhsal eğitimine doğrudan olumlu etkilerde bulunurken, kişinin bu eylem içinde kendini tanımasına ve tanımasına, toplum yaşamında yerini almasına yardımcı olur. Genel eğitimin tamamlayıcısı ve ayrılmaz bir parçası olan beden eğitimi, organizmanın bütünlüğü ilkesine dayalı olarak kişiliğin de eğitimidir. Genel amaçlara ulaşmada beden eğitimi ve sporun amacı önemlidir.

Beden Eğitiminin amacı, öğrencilerin fiziksel etkinlikler, yani hareketler yolu ile gelişim ve eğitimlerini sağlayarak her öğrencinin hareket kapasitesinin en üst düzeye ulaşmasına yardımcı olmaktır [24].

2.2.4. Beden eğitiminin gelişimdeki rolü

Beden eğitimi dersinin öğrencinin gelişimi üzerindeki etkileri aşağıda bahsedilmiştir

Fiziksel gelişimdeki rolü

Aracı (2006)'ya göre şişmanlık, özellikle çocukluk ve ergenlik döneminde önemli bir sorundur. Şişmanlığın önlenmesinde en önemli değişken beden eğitimi etkinliklerine katılmaktır [5].

Hareket sayesinde kalp kasları güçlenir ve büyür, kalp-damar çeperleri yağdan temizlenir. Sonuç olarak, insan sağlığını tehdit eden fazla kiloların atılmasına katkıda bulunduğu gibi, hastalıkları, sakatlıkları ve özellikle kalp-kan dolaşım sistemlerinde görülebilecek rahatsızlıkları önlemesi, onların iyileştirilmesi, gelişmiş kas, iskelet ve eklem oluşumu, fiziksel ve anatomik kondisyon ile yüksek performans bakımından beden eğitimi önemlidir [5].

Zihinsel gelişimdeki rolü

Eğitilmiş birey düşünen bireydir. Günümüzde bilim, düşünmeye yalnız zihinsel bir süreç olarak değil, tüm bedenin katıldığı bir süreç olarak bakmaktadır. Beceriler, öğrenme ile oluşur. Becerilerin öğrenilmesi öncelikle beyin ile kas arasında bir koordinasyon kurulmasının düşünüldüğünü, bunun yanı sıra zihinsel uyanıklık, hazırlık ve çabayı da gerektirir. Beden eğitimi etkinlikleri aracılığıyla birey, sağlık ilkeleri ve hareketin yaşamdaki önemini kavrar, insan hareketinin doğası, büyüme ve gelişimdeki önemi, temizlik, hastalıklardan korunma, dengeli ve yeterli beslenme, iyi sağlık alışkanlıkları vb. konularda bilgi edinir [5].

Duygusal ve toplumsal gelişimdeki rolü

Aracı (2006)'a göre, duygusal ve toplumsal gelişim birbirleriyle karşılıklı etkileşim halindedir. Her beden eğitimi etkinliği, toplumsal bir deneyimdir ve çoğunlukla duyguları içerir. Bu tür etkinliklere katılan birey, hareketler yoluyla duygularını ifade etme olanağı bulur. Saldırganlık, öfke, utangaçlık, kıskançlık vb. duygularında boşalım sağlar, bunları kontrol etmesini öğrenir.

Beden eğitimi etkinlikleri, demokratik bir ortamda öğrencilerin sosyal sorumlulukları almasına da katkıda bulunur. Hür toplumlarda kişilerin başkalarına ve topluma karşı sorumlulukları devamlı artmaktadır. Kişisel sorumluluklarını kabul ederek, sorumluluk

bilincine varmaktadırlar. Sosyal sorumluluk, otoriteye saygıdan öte örf, adet ve kanunlara uyma isteği ve eğiliminde olmaktadır [25].

2.2.5. Beden eğitimi ve spor dersi temel ilkeleri

Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programının dayandığı temel ilkeler aşağıda sunulmuştur:

Fiziksel etkinlikler, oyun ve spor yoluyla öğrenme temellidir,

Öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor gelişimleri bir bütün olarak ele alınmıştır,

Öğrenci merkezli ortamlarda, öğrencilerin kendi öğrenmelerini yapılandırmalarına imkân verir,

Süreç ağırlıklıdır,

Gelişimsel ve sarmal bir yapıdadır,

Esnek bir yapıdadır,

Temalar/konular istenilen kazanımlara ulaşmada bir araçtır.

Öğrencilerin eğitiminde, çevresi ve diğer kişilerle deneyimleri önemlidir,

Öğrenme öğretme ortamlarında bireysel, eşli ve grupla çalışmalar dengeli bir şekilde sunulur,

Uygulamalar sırasında öğrencilerin, kendilerini fiziksel ve duygusal olarak güvende hissetmeleri önemlidir,

Yaratıcılığı geliştirme, eleştirel ve yansıtıcı düşünme ön plandadır,

Evrensel ve toplumsal değerlere yer verilmiştir,

Centilmence oyun ve mücadele anlayışı geliştirmek hedeflenir,

Öğretmene özgürlük tanır,

Tüm öğrencilerin katılımı önemlidir,

Çevreye ve doğaya duyarlılık önemlidir,

Eğlenerek öğrenme ortamı sunar,

Değerlendirme süreci çok yönlüdür,

Aktif ve sağlıklı yaşam alışkanlığı kazandırır [26].

2.3. Tutum

2.3.1. Tutum kavramı

Tutumlar öğrenmeyle kazanılan, bireyin davranışlarına yön veren, karar verme sürecinde yanlılığa neden olan bir olgudur. Tutumlar yaşantı ve deneyimlerle, öğrenme süreci sonunda oluşur [12]

Ayrıca tutum; Kişinin sosyal çevresinde ve yaşantılarında yer alan belli olay olgular karşısında, geliştirdiği ve gerçekleştirdiği psikolojik örgütlenmenin kişinin kendi davranışlarını etkileyen bölümüdür [27].

Her obje, herkes için anlam taşımaz. Ali'nin şapkası, sadece Ali için anlam taşır. Bireyin, böyle bir objeye karşı gösterdiği tepki, onun tutumudur [28].

Özgüven' e göre tutum bireylerin belirli bir kişiyi, bir grubu, kurumu veya bir düşünceyi kabul ya da reddetme şeklinde gözlenen, duygusal bir hazır oluş hali veya eğilimidir. Bireyin tutumunun sevgisini, nefretini ve genelde tüm davranışlarını etkilediğine ve bireyin kişiliğinin bir parçası olduğuna dikkati çekmektedir [29].

Sherif ve Sherif (1996) ise, bir tutum, psikolojik bir sürecin herhangi bir değer yargısıyla damgalanmış bir nesne veya duruma ilişkin olarak bireyin olumlu mu yoksa olumsuz mu duygusal tepki göstereceğini belirleyen oldukça sürekliliği olan bir hazır olma durumudur" şeklinde tanımlamaktadırlar [12].

Katz (1967) tutumu, "bireyin sahip olduğu değerler dizgesine bağlı olarak bir simgeyi, bir nesneyi, bir kişiyi veya dünyayı iyi ya da kötü, yararlı ya da zararlı yönleriyle algıladığı bir ön düşünce biçimidir" diye tanımlamaktadır. Diğer bir deyişle tutum, "bireyin çevresindeki bir simgeyi, bir nesneyi ya da bir olayı olumlu ya da olumsuz bir şekilde değerlendirme eğilimidir" diye tanımlamaktadır [6].

2.3.2. Tutumun bileşenleri

Tutum bir parça duygu, kendisinden hoşlanılan ve hoşlanılmayan şey, davranışsal niyet, düşünce ve fikirden meydana gelir [30].

Tutumun üç bileşeni vardır. Bunlar bilişsel, duygusal ve davranışsal (gözlenebilen hareketler) süreçlerdir. Birey bir objeyle ilgili algılarını, duygularına, inançlarına ve değer yargılarına dayanarak değerlendirir. Söz konusu objeye, belli bir düzeyde tepki oluşturur. Tepki aynı zamanda geleceğe yönelik bir karar niteliği taşır, bireyin yaklaşma ve uzaklaşma davranışlarını etkiler, çünkü o duyguların organizasyonu üzerine kurulmuştur [30].

Taylor ve arkadaşları bu öğelere “Tutumların ABC’si” de demektedirler. Bu öğeler arasında genellikle iç tutarlılık olduğu varsayılmaktadır. Bu varsayıma göre, bireyin bir konu hakkında bildikleri (bilişsel öge) ona olumlu bakmasını gerektiriyorsa (duygusal öge), birey o nesneye karşı olumludur (davranışsal öge). Bu tutumu sözleri ya da davranışlarıyla da ortaya koyar [6].

1) Bilişsel Öge

Tutumların bilişsel öğeleri, tutum ojeleri (uyarıcıları) hakkındaki bilgi ve inançlardan oluşur. Bunlar bireyin çevresindeki tutum objesi (konusu) ile ilgili bilgileridir. Bu bilgiler ya kişinin tutum objesi ile doğrudan deneyim geçirmesiyle ya da farklı kaynaklardan (okuyarak, duyarak) öğrenmesi ile oluşur. Yukarıdaki açıklamanın doğal sonucu olarak tutumların, varlığı bilinen ve kabul edilen bir konuya karşı olduğu söylenebilir. Aksi takdirde, varlığı bilinmeyen bir konuya yönelik tutum oluşmaz. Tutum objesi ile bilgiler ne kadar gerçeklere dayanıyorsa onunla ilgili tutumlar o kadar kalıcı olur. Tutum objesi ile ilgili bilgi değiştiğinde tutum da değişir [32].

Bireyin tutum nesnesi hakkındaki bilgi, inanç veya düşünceleri pozitif veya negatif olabilir. Örneğin, bireyin beden eğitimi ders aktivitelerinin fiziksel gelişimi katkısının olduğuna inanması veya beden eğitimi ders aktivitelerinin akademik başarıyı düşürdüğüne inanması gibi. Ancak burada su konu da belirtilmelidir ki, tutumların bilişsel ögesinin doğruluğu veya yanlışlığından söz edilemez. Eğer bir insan beden eğitimi ders aktivitelerinin akademik başarıyı düşürdüğüne inanıyorsa, bu bilimsel açıdan yanlış bile olsa o kişi için doğrudur [33].

2) Duyuşsal Öge

Tutumları oluşturan bir diğer öge ise duygusal ögedir. Duygusal öge, tutumun bireyden bireye değişen ve gerçeklerle açıklanamayan hoşlanma veya hoşlanmama yönünü oluşturur [6].

Bir başka ifade ile duygusal öge, bireyin, tutum nesnesine ilişkin olumlu veya olumsuz değerlendirmeleri içeren duygu ve hislerinden meydana gelir [34].

Tutumun bireyden bireye değişen ve gerçeklerle açıklanamayan, hoşlanma hoşlanmama yönünü oluşturur [7].

Öğrencinin tutum nesnesini sevmesi, sevmemesi; onaması, onamaması; önemli ya da önemsiz bulması, onlara karşı tutumunu yerleştirir. Sevmek, onamak, beğenmek, değerli bulmak öğrencide tutum nesnesini kabul etme (benimseme) eğilimi meydana getirir [35].

Kısaca duygusal öge, tutum nesnesine ilişkin duygulardan oluşur [36].

Tutumun duyuşsal ögesi bilişsel ögesine oranla daha basittir. Kendini olumlu ya da olumsuz bir tepki önerilimi olarak gösterir. Böyle olmakla birlikte, “duyuşsal ögesi ağır basan bir tutumun değişmesi daha güçtür; özellikle bireyin egosunu ilgilendiren konu ya da olaylara karşı tutumu daha yoğun yüküdür” [6].

3) Davranışsal Öge

Bireyin belli uyarıcı grubundaki tutum konusuna karşı davranış eğilimini yansıtır. İlgili davranış eğilimi sözler ya da diğer hareketlerden gözlenebilir. Bu davranışın bireyin alışkanlıkları, normları ve söz konusu tutum objesi ile doğrudan ilişkili olmayan tutumlarının da etkisi altındadır. Bu sebeple davranışsal ögeden söz ederken öncelikle iki tür davranış tutum konusunun hoşlanılan ya da hoşlanılmayan durumlarla olan ilişkisine, normatif davranış ise doğru olan davranılın ne olduğu konusundaki inançlara dayalıdır [6].

Herhangi bir obje ya da olaya karşı bir davranış söz konusu değilse böyle bir tutum gözlenemediği için var sayılmaz. Bu nedenle tutum kavramında özellikle psikolojik açıdan davranışsal öge önem taşır [37].

Tutumun varlığı, onu yansıttığı varsayılan birtakım gözlenebilir davranışlar yoluyla anlaşılabilir. Herhangi bir tutum objesine karşı bir davranış söz konusu

olmadığında, bireyde tutum gizli de olsa çevresindeki kişiler tarafından gözlemlenemeyeceğinden varsayılmaz [32].

Bir tutum, bireyin düşünme, duygu ve davranışlarını birbirleriyle uyumlu kılarak etkiler. Bu üç öge, yerleşmiş güçlü tutumlarda tam olarak bulunur. Zayıf tutumlarda özellikle davranışsal öge çok zayıf olabilir. Tutum bireyi davranışa hazırlayıcı karmaşık bir eğilimdir. Bunun sonucu, bireyin çevresindeki çeşitli objelere ilişkin beslediği duyguları, o objelerle ilgili bilgileri, düşünceleri ve onlara yönelik davranışları devamlılık ve düzenlilik gösterir [38].

2.3.3. Tutumların gelişimi ve oluşmasını etkileyen faktörler

Tutumlar, birçok faktörün etkisi altında oluşur. Araştırma sonuçlarına göre bu faktörler gruplandırılmıştır [29].

1) Bireyin özellikle ilk yaşlarındaki yaşantıları: Çocuğun ilk yaşlardaki insanlara, nesnelere veya olaylara karşı geliştirdiği yaklaşma ve uzaklaşma ile ilgili tutumları, onu ömür boyu etkisi altında bırakabilir. Edinilen tutumların kaynağı kişisel deneyimlerden çok anne-babalardır [12].

Doğumdan erinlik dönemine kadar çocukların tutumları hemen hemen ana -babaları tarafından şekillendirilir. İlkokul çocukları çeşitli konulara ilişkin tutumlarını anlatırken sık sık anne veya babalarının söylediklerinden örnekler verirler; örneğin: “annem siyah çocuklarla oynama” der, “babam zencilerin tembel olduğunu söyler” gibi. Genel olarak bakıldığında, ana -babalarla çocukların tutumları arasındaki benzerlikler, farklılıklardan daha fazladır. Bu da ana-babaların çocukların tutumları üzerinde uzun süren bir etkisi olduğuna işaret etmektedir [39].

Çocuklar büyüdükçe ana-babaların tutumlar üzerinde etkisi azalır ve özellikle ergenlik döneminin başlamasıyla birlikte diğer sosyal etkenlerin rolü giderek fazlalaşır. Bir bireyin tutumlarının büyük bir kısmı 12 ile 30 yaş arasındaki dönemde son şeklini alır ve daha sonra çok az değişir. Tutumların kristalleştiği 12 -30 yaşlar arasındaki bu süre kritik dönem olarak adlandırılır. Kritik dönem boyunca, tutumların oluşmasında üç ana etken rol oynar: akranlar, kitle haberleşme araçları ve diğer kaynaklardan edinilen bilgi ve eğitim [39].

- 2) Bireyin Daha Önce Edindiği Önyargı, Dogma, İnanç ve Değerlerin Etkisi: Önyargı, hiçbir temele dayanmayan ya da eksik ve yanlış bilgiye dayanan düşüncelerdir. Önyargı olumsuz tutumdur.
- 3) Bireyin İçinde Bulunduğu Grup ve Toplum İçindeki Konumu: Her birey toplum içinde belli konumda bulunur. O konumdan beklenen tutum ve davranışlara göre kendi tutum ve davranışlarını düzenler. Bulunduğu grubun, başlangıçta olmasa bile zamanla, tutumlarını benimseyebilir.
- 4) Bireyin “Benlik Duygusunun” Etkisi: Benlik, bireyin ne olduğunu, ne olmak istediğini ve çevresince nasıl tanındığı hakkındaki “bilinçlilik” durumudur. Birey bu durumlara göre tutumlarında değişiklikler yapar.
- 5) Görülen Öğrenimin Etkisi: Öğrenim sırasında kişi, birçok bilgi ve becerilerle alışkanlıklar edinir. Bunlar, tutumun, bilişsel ve düşünsel öğelerini oluştururlar. Bunlarda değişiklik oldukça, tutumlarda da değişiklik olur.

2.3.4. Tutum, davranış ve eğitim ilişkisi

Davranış psikolojik anlamda, insan, hayvan ve bitkilerin gözlenebilir herhangi bir tepkisi. Organizmanın uyarıcıya karşı gösterdiği gözlenebilir tepkisi. Kısaca organizmanın gözlenebilen ya da ölçülebilen etkinlikleridir. Sosyolojik anlamda, bir gruptaki genellikle alışılmış ve geleneksel olan, göreceli olarak birbirine benzeyen toplumsal hareket biçimleri [40].

Davranış, karmaşık güçlerin etkisi altındadır. Diğer bir deyişle dört etkenin karmaşık etkileşimi sonucu davranışlar ortaya çıkmaktadır. Bunlar; tutum, ortam, alışkanlık ve beklentidir. Bu belirtilen dört etkenin hepsi aynı doğrultuda ise ya da birbirleriyle tutarlı ise, davranışın tahmin edilmesi daha geçerli olacaktır [38].

Eğitim bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak değişme meydana getirme sürecidir [41].

Eğitimin tanımından da anlaşıldığı üzere söz konusu olan istenilen yönde davranışlarda değişmeyi sağlamaktır. Tutum, davranışı oluşturan etkenlerden biri olduğu için önemlidir. Ayrıca, herhangi bir durumda ortaya çıkan tutum objesiyle ve ortamla ilgili tutumların ne oldukları, birbiriyle ilişkileri anlaşılıp, ölçülebilirse, davranışın daha iyi bir tahmini yapılabilir [38].

2.3.5. Tutum değişim kuramları

Davidoff'a göre, insanlar belli tutumlarla doğmamakta, gözlem, operant, tepkisel koşullanma ve bilişsel öğrenme olarak sayabileceğimiz farklı yollarla edinilmekte ve toplumsal deneyimlerle şekillenmektedir. İnsanlar sürekli birbirlerinin tutumlarını değiştirmeye çalışmalarına rağmen, tutumlar değişime direnç gösterme eğilimindedir. Bu dirence rağmen, tutumlar yavaş olmakla birlikte, yeni bilgi ve yaşantılar edindikçe değişmektedir [12].

Arkonaç'a göre, tutum değişiminde iki tip süreç vardır. Bunlardan biri tutuma zıt davranışta bulunmak, ikincisi ise ikna edici bir iletişime maruz kalmaktır. Kendi düşüncelerimize zıt olan bir düşünceyi söylemeye veya yapmaya (tehdit ve parasal teşvik gibi) zorunlu bırakıldığımızda tutum değişmesi görülebilir [12].

Tutumların oluşumu ve değişmesi ile ilgili yapılan araştırmalarda dört farklı kuramsal yaklaşımda bulunulmuştur.

Bunlar; öğrenme kuramları, sosyal yargı kuramları, tutarlılık kuramları ve işlevsel kuramlardır.

Öğrenme Kuramları: Öğrenme kuramları yapılan araştırmalarda tutum değişmesine uygulanmıştır. Tutum değişimi bir öğrenme süreci olarak ele alınmakta ve eski tutumun yerine yeni bir tutum öğrenilmektedir. Uyarın-tepki bağıntısı, iletişim kaynağının özellikleri, iletişimin özellikleri, iletişim hedefinin özellikleri tutumların oluşması ve değişmesinde etkilidir. Olumlu pekiştirme (ödüllendirme) ve genelleme yolları ile de bireylerde tutumların geliştirilmesi ve değiştirilmesi mümkün olmaktadır.

Sosyal Yargı Kuramı: Tutumun değişmesi, bireyin tutumunun ne kadar "güçlü" ve bireyin ona ne kadar "bağlı" olduğuna bağlıdır. Gücü az ve bağı kuvvetli olmayan tutumlar kolaylıkla değiştirilebilir. Bu durum "sosyal yargı kuramı" çerçevesindedir. Bu kurama göre kuvvetle bağlanılan bir tutumun kendinden farklı görüşleri red alanı, kabul alanından daha geniştir. Yani kontrast (zıtlık) mekanizmasını kullanarak, o görüşleri kendi görüşünden daha da farklı görüp reddetme olasılığı daha fazladır. Fazla kuvvetle bağlanılmamış olan tutumların, farklı görüşleri kabul alanı, red alanından daha geniştir. Yani benzetme mekanizmasını kullanarak, o görüşleri kendi görüşüne gerçekten olduklarından daha da benzer görüp kabul etme olasılığı daha fazladır.

Tutarlılık Kuramları: İnsanın değişik tutumları arasında tutarlılığı sağlama çabası içinde olduğunu kabul eden kuramdır. Genellikle insanlar, düşünce ve davranışlarında tutarsızlıktan kaçarak tutarlı olmaya yönelirler. Tutarlılık kuramları arasında Heider'in "denge" kuramı, Rosenberg ve Abelson'un "Bilişsel Dengeleme" kuramı, Festinger'in "bilişsel çelişki" kuramı yer almaktadır.

İşlevsel Kuramlar: Kişi bir tutumu belirli bir gerekçeyle geliştirir, yani tutum onun bir gereksinmesini karşılar. Bu kurama göre, bu gereksinme ortadan kalkarsa tutuma da gerek kalmaz. Yeni bir gereksinme söz konusu olursa, tutumda da aynı doğrultuda bir değişme görülür. İşlevsel tutum değişimi kuramları tutumların ne gibi işlevleri olduğu konusunda farklı öneriler getirmişlerdir [38].

2.3.6. Tutumun kriterleri

Tutum kavramının kendine has çeşitli özellikleri vardır. Tutum kavramını daha iyi anlamak ve tutumu diğer kavramlarla karıştırmadan kullanmak için bu özellikleri iyi bilmek gerekir. Tutumu diğer sıradan düşüncelerden ayırt etmek için tutumun şu kriterleri göz önüne alınabilir:

Tutumlar bireyseldir. Tutum kavramının sosyal psikolojide gelişiminin baslarında Faris (1928) kamusal tutumları bireysel tutumlardan ayırt etmişse de bugün için böyle bir ayırım yapılmamakta ve tutumlar bireysel olarak ele alınıp ölçülmektedir [38].

Tutum, gözlenebilen ve ortaya konan bir davranış değil, davranışa hazırlayıcı bir eğilimdir [38].

İnsan-obje ilişkisinde, tutumların belirlediği bir yanlılık ortaya çıkar. Birey bir objeye ilişkin bir tutum oluşturduktan sonra, ona yansız bakamaz [12].

Tutumlar, birey ve obje arasındaki ilişkide bir düzenlilik olmasını sağlarlar. Öğrenme süreci içinde derece derece biçimlendiğinden, insanın çevresini anlamasına da yardımcı olurlar [12].

Tutumlar olumlu ya da olumsuz davranışlara yol açabilir [12].

2.3.7. Tutumların ölçülmesi ve tutum ölçekleri

Tutumların ölçülmesi sosyal psikolojinin hem pratiğinde hem de teorisinde temel bir yer teşkil eder [42].

Birçok psikolojik ve sosyolojik değişkenlerin ölçümünün temelini tutum ölçümleri oluşturur [43].

Bu amaçla sosyal psikologlar çeşitli tutum ölçme yöntemleri geliştirmişlerdir [44].

- 1) Tutum ölçme yöntemlerini başlıca beş gruba ayırabiliriz.
 - a. Bireyin kendi ifadelerine dayanan ölçümler (Ölçekler);
 - b. Görünen davranışın gözlemlenmesine dayanan ölçümler;
 - c. Bireyin kısmen yapılandırılmış bir uyarıcıyı yorumlama şekline göre tutum ölçümü (Yansıtımlı Yöntemler);
 - d. Bireye verilen bazı objektif iş ya da görevleri yerine getiriş tarzının gözlemlenmesine dayanan ölçümler;
 - e. Bireylerin fizyolojik tepkilerine dayanan ölçümler (Fizyolojik Ölçme Yöntemleri).

Yukarıda sayılanlar arasında tutum araştırmalarında en çok kullanılan tutum ölçüm teknikleri tutum ölçekleridir.

- 2) Tutum ölçekleri dört tiptir.
 - a. Adsal (Nominal) Ölçekler, bireyleri ölçek puanlarına göre sınıflandırır,
 - b. Sıralayıcı (Ordinal) Ölçekler, bireyleri ölçek puanlarına göre sıralarlar;
 - c. Aralıklı Ölçekler, sıralama özelliğinin yanı sıra, sıralar arasındaki aralıkları da tayin ederler;
 - d. Oransal Ölçekler, aralıklı ölçek özelliğinin yanı sıra sabit bir başlangıç noktası verir, ağırlık ve uzunluklarda olduğu gibi.

Tutum ölçmek üzere çeşitli ölçekler geliştirilmiştir. Geliştirilen ölçeklerin kimisi tek boyutlu, kimisi ise çok boyutludur. 1920 ve 1930'lu yıllarda geliştirilen tutum ölçekleri tek boyutlu ölçeklerdi. Daha sonraları çok boyutu ölçek geliştirme çalışmaları hızlanmıştır. Ancak çok boyutlu ölçeklerin kullanımı henüz yaygınlaşmamıştır. O nedenle burada tek boyutlu ölçeklere yer verilecektir [43].

Başlıca tek boyutlu tutum ölçekleme teknikleri; Bogardus'un "sosyal uzaklık" ölçeği (1925), Thurstone'un "eşit görünen aralıklar" ölçeği, Likert'in "toplamalı sıralama" ölçeği

ve Guttman'ın "birikimli ölçeğidir". Bunlar arasında en çok kullanılanları ise Thurstone ve Likert'in ölçekleridir [43].

Thurstone ölçeği, buradaki itemlerin ölçek kıymetleri, geniş sayıda bir hakimler grubunun verdiği hükümlerin medyanı alınarak tayin edilir. Likert ölçeği: bu ölçekte itemler, her biri toplam puanla en iyi korelasyon gösterecek şekilde seçilir ve denekler hükümlerini beş tane onay ve ya ret kategorisi içinde verirler. Guttman ölçeği, itemler tek boyutlu bir ölçeği temsil edecek şekilde seçilir, yani uygun bir iteme evet cevabı verilince, ondan daha az aşırı olan diğer itemlerin de onaylanması, daha aşırı olan bütün itemlerinse reddedilmesi gerekir. Bogardus'un sosyal uzaklık ölçeği: burada da denek bir milliyet (veya başka bir şey) grubuna karşı hissettiği psikolojik mesafenin derecesini belirtir [42].

Tutumların ölçülmesinde en sık kullanılan teknik, Likert'in "Toplam Dereceleme Ölçeği" tekniğidir. Bu ölçek 1932'de Rensis Likert tarafından geliştirildiği için bu şekilde isimlendirilmiştir. Deneklerin ön plana alındığı ölçekleme yaklaşımının tipik bir örneği olan Likert Ölçeğinde, tutumları ölçülecek bireylerin tepkide bulunacakları çeşitli ifadeler yer almaktadır. Tutum ölçeğini alan birey, benimsediği ifadeleri işaretlemek yerine, verilen her ifadeye ne ölçüde katılıp katılmadığını dereceler içinde belirlemektedir [45].

2.3.8. Beden eğitimi dersinde tutum ölçeklerinin kullanılması

Tutum konusu sosyal psikolojinin temel ilgi alanlarından biridir. Son 40 yılda, hem psikologlar hem sosyologlar tarafından bu konunun çeşitli yönleri üzerinde diğer tüm konular üzerinde olduğundan daha fazla yazı yazılmıştır. Hatta bazı yazarlar, sosyal psikolojiyi sosyal tutumları inceleyen bir alan olarak tanımlamışlardır [46].

Psikoloji ve sosyal bilimlerde tutum araştırmaları çok büyük bir ilgi toplamış ve hemen hemen her başlık altında yüzlerce araştırma yapılmıştır [47].

Hastad ve Lavay (1989) Beden eğitimi ve spor alanında da tutuma ilişkin değişik çalışmalar yapılmış ve yapılmaya da devam etmektedir. Bunlardan bir kısmı ölçek geliştirme, diğer bir kısmı ise ölçekler kullanılarak bireylerin birçok değişkene ilişkin tutumlarını saptamaya yöneliktir [48].

Beden eğitimi alanında ölçek geliştirme çalışmalarının öğretmene, program sürecini ve öğrencinin amaçlarını benimsemesine yardımcı olmada, öğrenci gruplarının ya da bireylerin tutum puanlarını karşılaştırmada sayısal veri temeli sağlamada, beden eğitimi müfredatını

programlamaya yardımcı olacak bilgileri toplamada ve fiziksel aktiviteden hoşlanımı artırmak için kullanılan eğitimsel stratejileri yöntemleri değerlendirmede yararlı olabileceği düşünülmektedir [49].

Türkiye’de sınırlı sayıda olmasına karşın birçok ülkede beden eğitimine ilişkin olarak, oldukça fazla tutum ölçeği geliştirme çalışması bulunmaktadır [49].

Wear (1955) beden eğitimi dersine yönelik tutumu ölçmek için yüksek okul öğrencileri üzerinde beş dereceli likert tipi bir ölçek, Richardson (1960) da yüksekokul ve kolej öğrencileri üzerinde “Fiziksel Fitness ve Egzersize Yönelik Tutum Ölçeği” geliştirmiştir. Sherill e Toulmin 1977 yılında, 7’li likert şeklinde 50-350 puan arasında değerlendirilebilen ve toplam 50 maddeden oluşan “ Çocukların Beden Eğitimi Yersine Yönelik Tutum Ölçeğini” geliştirmişlerdir [48].

Kenyon (1968), kolejli kızlar ve erkekler üzerinde yaptığı çalışmada madde ve faktör analizi yapmış, 6 alt ölçekli, güvenirliği .72 ile .89 arasında değişen bir test geliştirmişlerdir. 6 alt ölçek; toplumsal yaşantı, sağlık ve zindelik, risk ve heyecan, duygusal boşalma ile uzun zorlu çalışma yaşantısı şeklinde isimlendirilmektedir [49].

Türkiye’de öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ile ilgili ölçek geliştirme çalışması Pehlivan (1998) ile Demirhan ve Altay (2001) tarafından yapılmıştır. Pehlivan ilk ve orta öğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarını ölçebilecek 22 maddelik Likert tipi tutum ölçeği geliştirmiştir. Demirhan ve Altay (2001), 1996 yılında geliştirdikleri 32 maddelik ölçeğin revizyonunu lise birinci sınıfa devam eden 650 kız ve erkek üzerinde gerçekleştirmiştir. 24 ifadeden oluşan beş dereceli Likert tipi ölçekten alınabilecek en düşük puan 24, en yüksek puan ise 120, dir. Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeğinin Cronbach Alpha Güvenirlik Katsayısı 0.93 bulunmuştur [49].

Güllü ve Güçlü (2009) orta öğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarını ölçmek için 35 maddelik, Likert tipi bir ölçek geliştirmişlerdir. 35 maddelik ölçeğe uygulanan madde analizinde, madde toplam ilgileşim yönteminde madde korelasyonlarının 0.43-0.65 arasında değiştiği görülmüştür. Ölçeğin güvenirliği için 50 ortaöğretim öğrencisine 45 gün ara ile “test -tekrar test” yöntemine göre Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Kat Sayısına bakılmış ve korelasyon katsayısı 0.80 olarak bulunmuştur. Ayrıca ölçeğin iç tutarlılığı için Cronbach Alpha kay sayısı 0.94 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar dahilinde

ortaöğretim öğrencileri için hazırlanmış beden eğitim dersi tutum ölçeği geçerliliği ve güvenilirliği sağlanmış bir ölçektir [50].

2.4. Akademik Başarı

Akademik başarı, bireyin psikomotor ve duyuşsal gelişiminin dışında kalan, bütün program alanlarındaki davranış değişmelerini ifade eder [51].

Başarıyı tadan ve yakalayan bireyler daha çok çalışmaya ve yoğunlaşmaya motive olmaktadır. Bireylerin bilişsel kapasitelerini kullanmada ve geliştirmede isteksizlikleri başarıyı etkiler. Başarı konusunda özgüvenini kaybedenler, yetenekleri olsa bile başarısız olurlar [52].

Akademik başarı ilköğretimden yükseköğretime kadar her öğretim kademesinde öğrencilerin ve anne-babaların çok önem verdikleri bir konudur. Öğrencilerin potansiyellerini kullanmaları sağlanarak başarılı olmaları teşvik edilmelidir. Başarı sağlayan bireylerin bu durumdan mutluluk duyarak derslere olan ilgileri artmaktadır. Başarısız olan öğrenciler ise derslere olan ilgilerini kaybederek daha başarısız hâle gelmektedir. Öğrencilerin akademik amaçlara yönlendirilmesi gerekmektedir. Akademik amaçları olmayan öğrencilerin kendini gerçekleştirme motivasyonları düşüktür ya da hiç yoktur [53].

3. GEREÇ ve YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın yöntemi, evren ve kullanılan veri toplama teknikleri ve verilerin analiz yöntemleri açıklanmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada ortaokul 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor dersine olan tutumları ile akademik başarılarını çeşitli değişkenler açısından inceleyip, arasındaki ilişkiyi ortaya koymaya çalışılmıştır. Bu amaçla tasarlanan çalışmada tarama modeli kullanılmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, Ankara ili Çankaya ve Mamak ilçeleri sınırları içinde bulunan ortaokulların 7. ve 8. sınıf öğrencileridir. Evrendeki toplam birey sayısı öğrenmek için Mamak ve Çankaya İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri görüşülmüş olup, Mamak ilçesinde öğrenim gören ortaokul 7. Ve 8. Sınıf öğrencilerinin sayısı 7727 kız, 7828 erkek olmak üzere toplam 15555; Çankaya ilçesinde ise öğrenim gören ortaokul 7. Ve 8. Sınıf öğrencilerinin sayısı 7435 kız, 7965 erkek olmak üzere toplam 15400 olduğu tespit edilmiştir. Araştırmanın örneklemini ise, Ankara ili Çankaya ve Mamak ilçeleri sınırları içinde bulunan evrenin içersinden 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Çankaya Rauf Orbay Ortaokulu 7. ve 8. sınıf öğrencileri ile Mamak Rotary Yeşiltepe Ortaokulu 7. ve 8. sınıf öğrencileri arasından 319 kız, 286 erkek toplam 605 öğrenci oluşturmaktadır.

3.3. Verilerin Toplanması

Bu araştırmada; Öğrencilerin tutumlarının ölçülmesi için Demirhan ve Altay tarafından geliştirilen, ilk ve orta öğretim öğrencileri üzerinde uygulanan, 12'si olumlu, 12'si olumsuz olmak üzere toplam 24 maddeden oluşan Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 24, en yüksek puan 120'dir. Ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 0.93, araştırma grubuna benzer 30 kişiye ikinci kez uygulama sonucu elde edilen test-tekrar test korelasyon katsayısı 0.85'tir [49].

Ayrıca öğrencilere kişisel bilgiler formu sunulmuş olup bu formda, kişilerin isimleri araştırmacı da kalacak şekilde kod numarası verilmiştir, cinsiyet, sınıf, akademik başarı notu gibi demografik özellikler elde edilmiştir.

Kişisel bilgiler formu ve ölçeğimiz aynı kâğıtta arkalı önlü olarak çoğaltılmış olup, akademik başarı notu ile öğrencinin ölçeğe vereceği cevaplar tek kâğıtta yer almıştır.

Akademik başarı notu olarak öğrencilerin 100 üzerinden olan bir önceki yılın sene sonu ortalamasını okul idaresinden alıp, gizlilik esasına dayanarak öğrencilerin isimleri saklı kalacak şekilde, öğrencilerin isimleri anket de ki kod numaralarına göre değerlendirme yapılmıştır.

Akademik başarı notu 100 üzerinden değerlendirilmiş olup öğrencilerden; 0-49 arasında nota sahip olanlar akademik başarıları düşük, 50-79 arasında nota sahip olanlar akademik başarıları orta, 80-100 arasında nota sahip olanlar akademik başarıları yüksek kabul edilmiştir.

Bu araştırmada tutum ölçeğimiz ve kişisel bilgiler formumuz okul idaresinden ve öğrenci velilerinden izin alınarak Beden eğitimi ve spor dersi saatinde öğrencilere uygulanmış olup süre olarak 20 dakika verilmiştir.

3.4. Verilerin Analizi

Ortaokul 7. ve 8. Sınıf öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarının incelenmesine ait bulguların istatistiksel analizi SPSS 19 paket programında yapılmıştır. Araştırma grubunun kişisel değişkenlerine ait frekans ve yüzde hesaplamaları yapılmıştır. Değişkenlerin gruplara göre dağılımları incelenmiş, dağılımların normalliği ve varyansların homojenliği değerlendirilerek dağılımların parametrik özellik sergilediği sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarının betimsel istatistiği ortaya koyulmuş ve tutum puanlarının değişkenlere göre farklılaşp farklılaşmadığı bağımsız tek örneklem testi (t-test) ve tek yönlü varyans analizi (One Way ANOVA) kullanılarak test edilmiş, anlamlı farklara ait grup içi ikili karşılaştırmalar Tukey testi ile yapılmıştır. İstatistiksel anlamlılık düzeyi 0.05 olarak kabul edilmiştir.

4. BULGULAR

Bu araştırmadan elde edilen öğrencilere ait kişisel değişkenler betimsel istatistikleri ve beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum ölçeği kullanılarak elde edilen bulgular aşağıdaki çizelgelerde verilmiştir.

Çizelge 4.1. Araştırmaya Katılan Öğrencilere Ait Kişisel Değişkenler

Değişken		f	%	Toplam
Okul	Rauf Orbay Ort. O.	263	43,5	605
	Rotary Yeşiltepe Ort. O.	342	56,5	
Cinsiyet	Kız	319	52,7	605
	Erkek	286	47,3	
Sınıf	7. sınıf	297	49,1	605
	8. sınıf	308	50,9	
Akademik Başarı	Düşük	4	0,7	605
	Orta	168	27,8	
	Yüksek	433	71,6	

Çizelge 4,1’de araştırmaya katılan öğrencilerin okuduğu okul, cinsiyet, sınıf ve akademik başarı düzeylerine dair bilgiler yer almaktadır. Elde edilen verilere göre öğrencilerin %43,5’ i Rauf Orbay Ortaokulu öğrencilerinden %56,5’i ise Rotary Yeşiltepe Orta Okulu öğrencilerinden olduğu, %47,3’ünün erkek, %52,7’sinin kız katılımcılardan olduğu, katılımcıların %49,1’i 7. Sınıf da öğrenim gören öğrencilerden, %50,9’unun ise 8. Sınıfta öğrenim gören öğrencilerden olduğu görülmektedir. Akademik başarı düzeylerinde ise katılımcıların %0,7’sinin düşük, %27,8’inin orta ve %71,6’sının yüksek akademik başarı grubunda olduğu gözlenmektedir.

Çizelge 4.2. Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutum (B.E. D. T) Ölçeği Ortalama ve Standart Sapmaları

	N=(605)			
	\bar{x}	ss	Min	Max.
B.E. D. T.	4,06	0,74	1,08	5,0

Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum (B.E. D. T) ölçeğine ait ortalama ve standart sapma değerleri çizelge 4.2' de verilmiştir. Buna göre öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarının (4,06±0,74) olumlu olduğu görülmektedir.

Çizelge 4.3. Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutum (B.E. D. T) Puanlarının Okudukları Okula Göre Karşılaştırılması

Okul	N	\bar{x}	ss	sd	t	p
B.E. D. Rauf Orbay Ort.	263	4,04	0,75	603	0,54	.58
T. O.						
Rotary Yeşiltepe Ort. O.	342	4,08	0,73			

Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum puanlarını okudukları okula göre test etmek amacıyla yapılan t testi sonuçlarına göre Rauf Orbay Ortaokulu ve Rotary Yeşiltepe Ortaokulunda öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamaktadır [t (603)= 0,54; p>0.05].

Çizelge 4.4. Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutum (B.E. D. T) Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

	Cinsiyet	N	\bar{x}	ss	sd	t	p
B.E. D. T.	Kız	319	3,99	0,76	603	2,33	.020*
	Erkek	286	4,14	0,71			

*p<0.05

Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum puanlarını cinsiyete göre test etmek amacıyla yapılan t testi sonuçlarına göre kız ve erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır [t(603)= 2,33; p<0.05]. Erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumları (4,14±0,71) kız öğrencilerinkinden (3,99±0,76) daha olumludur.

Çizelge 4.5. Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutum (B.E. D. T) Puanlarının Okudukları Sınıfa Göre Karşılaştırılması

	Sınıf	N	\bar{x}	ss	sd	t	p
B.E. D. T.	7. sınıf	297	4,14	0,69	603	2,33	.012*
	8. sınıf	308	3,99	0,78			

*p<0.05

Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum puanlarını okudukları sınıfa göre test etmek amacıyla yapılan t testi sonuçlarına göre 7. sınıf ve 8. Sınıfta öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır [t(603)= 2,33; p<0.05]. 7. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumları (4,14±0,69) 8. sınıfta öğrenim gören öğrencilerinkinden (3,99±0,78) daha olumludur.

Çizelge 4.6. Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutum (B.E. D. T) Puanlarının Akademik Başarı Düzeylerine Göre Karşılaştırılması

	Eğitim Seviyesi	N	\bar{x}	ss	F	p
B.E. D. T.	Düşük	4	3,94	0,94	2,80	.061
	Orta	168	4,18	0,63		
	Yüksek	433	4,02	0,77		

Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum puanlarını akademik başarı düzeylerine göre test etmek amacıyla yapılan ANOVA sonuçlarına göre öğrencilerin akademik başarı düzeylerine göre beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır [$F(2,602)= 2,80; p>0.05$].

5.TARTIŞMA

Bu çalışmanın amacı, ortaokul 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenlere bağlı olarak incelenmesidir. Çalışma Ankara ilinde öğrenim gören toplam 605 öğrencinin beden eğitimi ve spor dersi tutum ölçeği anketine verdikleri cevaplar neticesinde değerlendirilmiş ve sonuçlara dayalı olarak tartışma ve yorum yapılmıştır.

Elde edilen verilere göre (Çizelge 4.1), öğrencilerin %43,5' i Rauf Orbay Ortaokulu öğrencilerinden %56,5'i ise Rotary Yeşiltepe Orta Okulu öğrencilerinden oluştuğu, %47,3'ünün erkek, %52,7'sinin kız katılımcılardan oluştuğu, katılımcıların %49,1'i 7. Sınıf da öğrenim gören öğrencilerden, %50,9'unun ise 8. Sınıfta öğrenim gören öğrencilerden olduğu görülmektedir. Akademik başarı düzeylerinde ise katılımcıların %0,7'sinin düşük, %27,8'inin orta ve %71,6'sının yüksek akademik başarı grubunda olduğu gözlenmektedir.

Birinci alt probleme ilişkin bulguların tartışma ve yorumu: araştırmanın bulgularına göre, birinci alt probleme ilişkin sonuçlara bakıldığında ortaokul 7. sınıf ve ortaokul 8. Sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum (B.E. D. T) ölçeğine ait ortalama ve standart sapma değerleri çizelge 4.2' de verilmiştir. Buna göre araştırmaya katılan her iki okulun öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarının (4,06±0,74) olumlu olduğu görülmektedir. Buna beden eğitimi ve spor dersinin öğrencilerin büyük bir çoğunluğu tarafından ilgiyle takip edilen ve sevilen bir ders olmasından kaynaklanmaktadır.

Güllü ve Korucu (2005) ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi derslerine ilişkin görüşlerini inceledikleri araştırma sonuçlarında, öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının genel olarak olumlu olduğu ifade edilmiştir [54]. Taşmektepligil, Yılmaz, İmamoğlu, Kılıçgil, (2006) çalışmada genelde öğrenciler beden eğitimi dersini sevmekte olduğunu bulmuştur [55].Erkmen ve arkadaşları (2006) özel ilköğretim okullarında öğrenim gören öğrencilerin çeşitli değişkenlere göre beden eğitim dersi hakkındaki tutumlarını belirlemeye yönelik yapmış oldukları çalışmada, özel ilköğretim okullarında uygulanan beden eğitimi ve spor derslerinin öğrenciler açısından önemli ve öğrencilerin bu derse karşı tutum ve görüşlerinin olumlu olduğunu belirtmişlerdir [56].

Yukarıda da birçok örneği olmakla beraber araştırma tezimizi destekler nitelikte çalışmalar var olsa da farklı sonuç elde eden araştırmalar mevcuttur. Örneğin Holoğlu tarafından yapılan tez çalışmasında ilköğretim ikinci kademe öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları olumsuz nitelikte olduğu belirtilmiştir. Yine Holoğluna göre bunun sebebi günümüzde sınavların fazla oluşu, öğrencilerin erken yaşlardan itibaren gerek lise sınavları gerekse ileriye dönük üniversite sınavlarına olan çalışmalarını, beden eğitimi dersine ilişkin tutumları olumsuz etkilediği düşünülür. Ailelerin öğrencileri beden eğitimi dersi yerine sınavlarda daha önemli yer tutan derslere yönlendirdiği, öğrencilerin bunlardan artı kalan zamanlarında beden eğitimi aktivitelerine ve dersine yönelemediği düşünülebilir[57].

Piaget (1984), bilişsel gelişim kuramında gelişimin, bireyin fiziksel olgunlaşması yanında toplumsal ya da fiziksel anlamdaki deneyimlerinden de etkilendiğini belirtmektedir[58]. Vygotsky'ya göre oyun sırasında çocuk her zaman ortalama yaşının üzerindedir, günlük davranışının üzerindedir; oyunda kendisinden sanki bir baş daha uzundur. Oyun, bir büyütecin odağındaki gibi, yoğunlaştırılmış bir biçimde bütün gelişimsel eğilimleri kapsamaktadır; oyunda çocuk sanki normal davranış düzeyinin üzerine sıçramaya çalışıyor gibidir[59]. Beden Eğitimi ve spor derslerinde önemli bir yeri olan oyunla eğitim sayesinde öğrencilerin çok yönlü gelişimlerine katkı sağlanabilir, aynı zaman da beden eğitimi ve spor dersine olan ilgi ve tutumları artırılabilir.

İkinci alt probleme ilişkin bulguların tartışma ve yorumu: araştırmanın bulgularına göre, ikinci alt probleme ilişkin sonuçlara bakıldığında ortaokul 7. sınıf ve ortaokul 8. Sınıf öğrencilerin öğrenim gördükleri okullara göre tutum puanları ortalamaları incelendiğinde; Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum puanlarını okudukları okula göre test etmek amacıyla yapılan t testi sonuçlarına göre Rauf Orbay Ortaokulu ve Rotary Yeşiltepe Ortaokulunda öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamaktadır [$t(603) = 0,54; p > 0,05$]. Ancak aritmetik ortalamalarının yüksek olduğu tespit edilmektedir.

Çetin'in yapmış olduğu Kırşehir ilindeki ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması amaçlı tez çalışmasında ortaöğretim

öğrencilerinin öğrenim gördükleri okul türüne göre beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları incelendiğinde; öğrencilerin meslek lisesinde öğrenim görmeleri ile diğer liselerde (anadolu, anadolu öğretmen, fen ve genel lise) öğrenim görmelerine göre beden eğitimi ve spora ilişkin tutum puanları ortalamaları arasında istatistiksel olarak fark olmadığı bulunmuştur[60]. Buda, ortaokul öğrencilerinin ergenlik çağında veya ergenlik öncesi döneme denk geldiği için hem psikolojik hemde fiziksel olarak enerjilerini atabilme imkanı sağladığı için tercih edildiğini göstermektedir.

Üçüncü alt probleme ilişkin bulguların tartışma ve yorumu: araştırmanın bulgularına göre, üçüncü alt probleme ilişkin sonuçlara bakıldığında ortaokul 7. Sınıf ve ortaokul 8. Sınıf öğrencilerin cinsiyetlerine göre tutum puanları ortalamaları incelendiğinde; Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum puanlarını cinsiyete göre test etmek amacıyla yapılan t testi sonuçlarına göre kız ve erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır [$t(603)= 2,33; p<0.05$]. Erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumları ($4,14\pm 0,71$) kız öğrencilerinkinden ($3,99\pm 0,76$) daha olumludur.

Kangalgil, Hünük ve Demirhan tarafından yapılan ilköğretim, lise ve üniversite öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarını belirlemek amaçlı araştırmada cinsiyet yönüyle incelendiğinde her iki grubun tutum puanları ortalamaları da yüksek olmakla beraber erkek öğrencilerin tutum puanları kız öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuş olup bizim araştırmamızı destekler niteliktedir[61].

Şişko ve Demirhan tarafından yapılan ilköğretim okulları ve liselerde öğrenim gören kız ve erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarını belirlemek istenen araştırmada kız ve erkek Öğrencilerin tutum puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur, kız öğrencilerin görüş ortalamaları daha düşük olduğu saptanmıştır. Kız öğrencilerin, sosyokültürel nedenlerden dolayı daha az dışadönük davranmaları ve daha az spor yapmaları bu durumu etkilemiş olabileceği düşünülmektedir[62].

Yukardaki bulgulardan hareket ederek kız öğrenciler beden eğitimi ve spor derslerine girerken kıyafet değişimi ve duş alma imkânı olmadığı için ter kokusu rahatsız ettiği için erkeklere nazaran daha az ilgi göstermektedirler. Bu da aradaki istatistiki farkı etkileyebilir.

Dördüncü alt probleme ilişkin bulguların tartışma ve yorumu; araştırmaya katılan ortaokul 7. Ve 8. Sınıf Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum puanlarını okudukları sınıfa göre test etmek amacıyla yapılan t testi sonuçlarına göre 7. sınıf ve 8. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır [$t(603)= 2,33; p<0.05$]. 7. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumları ($4,14\pm 0,69$) 8. sınıfta öğrenim gören öğrencilerinkinden ($3,99\pm 0,78$) daha olumludur.

Karadağ tarafından yapılan ilköğretim 8. Sınıf ve 11. Sınıf öğrencilerinin Beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenlere bağlı olarak karşılaştırılması adlı tez çalışmasında, Kırıkkale ili 8. ve 11. Sınıfta öğrenimine devam eden öğrencilerin sınıf düzeylerine göre tutum puanlarını incelemiş, 8. Sınıf öğrencilerinin tutum puanları 11. Sınıf öğrencilerinin tutum puanlarından daha yüksek olduğunu bulmuştur. Öğrencilerin sınıf düzeyleri yükseldikçe beden eğitimi dersine ilişkin tutumların azaldığından bahsetmiştir[63].

Hünük'ün yapmış olduğu Ankara ilindeki ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarını belirlemek amaçlı çalışma da çalışmamızı destekler niteliktedir, nitekim ilköğretim okulları 6., 7. ve 8. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin sınıf düzeylerine göre tutum puanlarına bakıldığında 6. Sınıfların tutumlarının hem 7. Sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin tutumlarından hem de 8. Sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin tutumlarından, 7. Sınıf öğrencilerinin tutumlarının ise 8. Sınıflardan daha yüksek olduğu bulunmuştur[45].

Öğrencilerin ortaokul 8. Sınıfa geldiğinde beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumların azaldığı görülmektedir. Bunun nedeni yalnızca 8. Sınıflarda yapılan TEOG sınavları olarak düşünülebilir, iyi bir lisede öğrenimlerine devam etmek, geleceklerini ve kariyerlerini etkileyeceği düşüncesinin var olması, aile, okul ve çevrenin sınavları önemsemesinden dolayı vakitlerinin büyük çoğunluğunu bu sınavlar için test çözerek ve ders çalışarak değerlendirmek istemeleri ve beden eğitimi derslerine etkin katılmamaları tutumlarının düşmesine sebep olmuş olabilir.

Beşinci alt probleme ilişkin bulguların tartışma ve yorumu; araştırmaya katılan ortaokul 7. Ve 8. Sınıf Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum puanlarını akademik başarı düzeylerine göre test etmek amacıyla yapılan ANOVA sonuçlarına göre öğrencilerin akademik başarı düzeylerine göre beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır [$F(2,602)= 2,80; p>0.05$]. Bu da beden eğitimi ve spor derslerinin akademik başarıya doğrudan olumsuz etki etmediğini gösterebilir. Kaldı ki bir çok gelişmiş ülkelerde beden eğitimi ve spor dersleri zorunlu olup, Okul sporlarında aktif sporcu olmak AB ve ABD’de üniversitelerinde kayıt kabulü için burs gerekçesi olmaktadır. Yücel’e göre gelişmiş ülkelerin özel üniversitelerinde paranız olmasa dahi sadece sanat ve spor bursları ile eğitim alanabilir [64].

6.SONUÇ ve ÖNERİLER

Sonuç

Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum ve akademik başarılarının karşılaştırılması amacı ile yapılan çalışma sonucunda, beden eğitimi ve spor dersine tutumu fazla olan öğrencilerin akademik başarıları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum puanlarını okudukları okula göre karşılaştırıldığında Rauf Orbay Ortaokulu ve Rotary Yeşiltepe Ortaokulunda öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamaktadır.

Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum puanlarını cinsiyete göre karşılaştırıldığında kız ve erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır.

Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum puanlarını okudukları sınıfa göre karşılaştırıldığında 7. sınıf ve 8. Sınıfta öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır.

Sonuç olarak ortaokul 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin akademik başarıları ve beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının karşılaştırılması amacı ile yapılan çalışmada öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilgisi ve tutumları genel olarak olumlu bulunmuştur, ayrıca erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre; 7. Sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin ise 8. Sınıflarda öğrenim görenlere göre beden eğitimi ve spor derslerine karşı tutumları daha olumludur. Öte yandan farklı akademik başarıya sahip öğrencilerin ise beden eğitimi ve spor dersine olan tutum puanları olumlu bulunmuştur.

Öneriler

Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı oluşturdukları tutumları ortaya çıkarmak, beden eğitimi ve spor ders programlarının yeniden gözden geçirilmesi, kullanılan yöntemlerin değerlendirilmesi aşamasında program uzmanlarına katkıda bulunarak yol gösterebilir.

Araştırmamız ortaokul öğrencilerine uygulanmıştır, farklı yaş grupları üzerinde de uygulanabilir, karşılaştırılabilir.

Araştırmada kullanılan tutum ölçeği Ankara ilinde iki farklı ilçedeki iki okul ile sınırlı kalmıştır, farklı ilçelerde ya da illerdeki öğrenciler üzerine de uygulanarak karşılaştırma yapılabilir.

Çalışmanın sonuçları dikkate alınarak, öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin olumsuz tutum geliştirmelerine neden olan etkenler belirlenip, bu konu ile ilgili gerekli önlemler alınabilir.

Araştırma sonucunda beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumun cinsiyete göre farklılık gösterdiği bulunmuştur. Kız öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine olan tutumları daha düşüktür. Cinsiyete bağlı tutum farklılığın sebepleri araştırılabilir.

Milli Eğitim Ortaokul ders programlarını hazırlarken, müfredattaki beden eğitimi ve spor ders saatini arttırarak, öğrencilerin beden eğitimi ve spor faaliyetlerine daha fazla katılmaları sağlanabilir.

Öğrencilerin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarına etki eden araştırmamızdaki değişkenlerden farklı olan değişkenlerin de etkilerinin araştırılması, olumsuz tutumların oluşumunu engelleyerek gerekli önlemlerin alınmasını sağlayabilir.

Okulların fiziki alanlarının iyileşmesi, imkânlarının artması duş, soyunma odaları gibi spor yaptıktan sonra gerekli alanların arttırılması beden eğitimi ve spor dersine olan katılımı arttırabilir.

Çalışmamızda demografik bilgiler kısa tutulmuş olup, başka araştırmalar da çoğaltılarak parametreler daha genişletilebilir.

KAYNAKLAR

1. Erden, M., Fidan, N. (1998). *Eğitime Giriş*.(1). Ankara: Alkım Yayıncılık.
2. Güneş, A. (2003). *Okullarda Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi*. (3). Ankara: Pegem Yayıncılık.
3. Aracı, H.(1998). *Okullarda Beden Eğitimi*. (13). Ankara: Montaj Yayınları.
4. Özkaya, S.(2009).*İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Yöneticilerinin Beden Eğitimi Dersi ve Beden Eğitimi Öğretmenlerine Karşı Tutumları*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
5. Yetim, A. A. (2006). *Sosyoloji ve spor*. (1). İstanbul: Morpa Kültür yayınları.
6. Aracı, H. (2006). *Öğretmenler ve Öğrenciler İçin Okullarda Beden Eğitimi*. (6). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
7. Erkal M. (1992). *Sosyolojik açıdan spor*.(2). İstanbul: Kutsun matbaa, 71.
8. Tezbaşaran, A. (1996). *Likert Tipi Ölçek Geliştirme Klavuzu*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları, 2-3.
9. Sönmez, V. (1991). *Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı*. Ankara: Adım Yayıncılık.
10. Tuncay, R.(1991) *Rehberlik ve Beden Eğitimi. 1. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu*. İzmir: 334.
11. Zorba, E. (2006). *Herkes için spor*. (1). İstanbul: Morpa Kültür yayınları.
12. Tavşancıl, E. (2002). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS LE Veri Analizi*. Ankara: Nobel Yayınları.
13. Öztürk, F.(1998). *Toplumsal Boyutlarıyla Spor*. Ankara: Mine Ofset, 77.
14. Kıncal, R.Y. (2004). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
15. Demirel, Ö.(1993). *Genel Öğretim Yöntemleri*. Ankara: Usem Yayınları, 9.
16. Çilenti, K. (1988). *Eğitim Teknolojisi ve Öğretim*. (6). Ankara: Kadioğlu Yayınları, 27.

17. Demirel, Ö.(2002). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
18. Mosston, M., Ashworth, S. (2000). *Beden Eğitimi Öğretimi*. (Çev. Tüzemen, E. Düz. Demirhan, G.). Ankara: Bağırhan Yayınevi.(Eserin orijinali 1994' de yayımlandı).
19. Güteryüz, H. (2001). *Eğitim Programlarının Dili ve Yaratıcı Öğrenme*. (1). Ankara: Pegem Yayıncılık.
20. Aytekin, H. (2000). *Çağdaş Sınıf Yönetimi Yaklaşımında İdeal Öğretmen Modeli*. Küçükahmet, L. (Editör). Sınıf Yönetimi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
21. Senemoğlu, N.(2002). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya*. Ankara: Gazi Kitabevi.
22. Açak, M. (2006). *Beden Eğitimi Öğretmeninin El Kitabı*. (1). İstanbul: Morpa Kültür yayınları.
23. Saracaloğlu, A. S., Altıparmak, M. and Gücü, H. K. (1995). Beden eğitimi öğretmeni adaylarının program ve öğretime ilişkin sorunları, *Ege Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Dergisi*, 1(1).
24. Çöndü, A. (2004). *Beden Eğitimi ve Sporda Özel Öğretim Yöntemleri*. (2). Ankara: Nobel Yayınevi.
25. Tamer, K., Pular, A. (2001). *Beden Eğitimi ve Sporda Öğretim Yöntemleri*. Ankara: Kozan Ofset Mat.
26. Aşıkoğlu, M. (1996). *İnsan Kaynaklarını Verimliliğe Yönlendirme Aracı Olarak Motivasyon*. İstanbul: Üniversite Kitabevi.
27. Güvenç, B. (1976). Değerler, Tutumlar ve Davranışlar. *Toplum Bilimlerinde Araştırma ve Yöntem*. Ankara: TODAİE Yayınları, 152.
28. Binbaşıoğlu, C. (1995). *Eğitim Psikolojisi*. Ankara: Gül Yayınevi.
29. Özgüven, İ. E. (1994). *Bireyi Tanıma Teknikleri*. Ankara: PDREM Yayınları.
30. Hogg, M.A., Vaughan, G.M. (2011). *Sosyal Psikoloji* (Çev. İbrahim Yıldız, Aydın Gelmez). (2.Baskı). Ankara: Ütopya Yayınevi.

31. Ülgen, G.(1997). *Eğitim Psikolojisi*. İstanbul: Alkım Yayınevi.
32. Baysal, A. C.(1981). *Sosyal ve Örgütsel Psikolojide Tutumlar*. İstanbul:İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi.
33. Sakallı, N. (2001). *Sosyal Etkiler*. Ankara: İmge Kitapevi.
34. Taylor, S. E. Peplav, L. A., Sears, D. O. (1996). *Social Psychology*. (Eleventh Edition). New Jerjey: Pearson Education Intrernational.
35. Başaran, İ.E. (2000). *Eğitim Psikolojisi*. Ankara: Feryal Matbaası, 236.
36. Aronson, E., Wilson, T. D. and Akert, R.M. (2005). *Social Psychology*. (Fifth Edition). New York: Pearson Education İnternational.
37. Karahan, H. (2005). *Orta öğretim kurumunda görev yapan coğrafya öğretmenlerinin diğer öğretmenlerle öğretmenlik tutumları açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
38. Kağıtçıbaşı, Ç. (1999). *Yeni İnsan ve İnsanlar*. İstanbul: Evrim Yayınevi.
39. Morgan, C.T. (1981) *Psikolojiye giriş* (Çev. S. Karakaş), Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü Yayınları, Yayın no:1, 363,365.374,375,376.
40. Güney, S. (1998). *Davranış Bilimleri ve Yönetim psikolojisi Terimler Sözlüğü*. Ankara: Ocak Yayınları.
41. Ertürk, S. (1972). *Eğitimde Program Geşitirme*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Basım Evi.
42. Krech,D., Crutchfield, R.S. (1999). *Sosyal Psikolojisi*.(3). İstanbul: Ötüken Neşriyat, 390.
43. Tekarşlan, E., Baysal, C., Şencan, H. and Kılınç, T. (1999). *Sosyal Psikoloji*. İstanbul: Filiz Kitabevi,166-199.
44. Kağıtçıbaşı, Ç. (1996) *İnsan ve İnsanlar*. İstanbul: Evrim Yayınları, 83-84.

45. Hünük, D. (2006). *Ankara ili merkez ilçelerindeki ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının sınıf düzeyi, öğrenci cinsiyeti, öğretmen cinsiyeti, ve spora aktif katılımları açısından karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
46. Şerif, M. (1996). *Sosyal Psikolojiye Giriş*. Sosyal Yayınlar, 539-540.
47. Arkonaç, S. (2005). *Sosyal Psikoloji*. İstanbul: Alfa Yayınları, 158-159, 160-161.
48. Özer, D., Aktop, A. (2003). İlköğretim öğrencileri için hazırlanmış bir beden eğitimi dersi tutum ölçeğinin adaptasyonu. *Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 14(2), 67-82.
49. Demirhan, G., Altay, F. (2001). Lise 1. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutum ölçeği 2. *Spor Bilimleri Dergisi*, 12(2), 9-20.
50. Güllü, M., Güçlü, M. (2009). Ortaöğretim öğrencileri için beden eğitimi dersi tutum ölçeği geliştirilmesi. *Niğde Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2).
51. Erdoğan, Y.M. (2006). Yaratıcılık ile öğretmen davranışları ve akademik başarı arasındaki ilişkiler. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(17).
52. Bandura, A. (1982). Self-efficacy mechanism in human agency. *American Psychologist*, 37(2), 122-147.
53. Yavuzer, H. (1993). *Anne-Baba ve Çocuk*. (8). İstanbul: Remzi Kitabevi.
54. Güllü, M., Korucu, G. (2005). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitim derslerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi*. Bursa: 4. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu, Bursa.
55. Taşmektepligil, Y., Yılmaz, Ç., İmamoğlu, O. and Kılıcıgil, E. (2006). *İlköğretim okullarında beden eğitimi ders hedeflerinin gerçekleştirme düzeyi*. *Spor metre. Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 4, 139-147.

56. Erkmen, G., Tekin, M. and Taşğın, Ö. (2006) *Özel ilköğretim okullarında öğrenim gören öğrencilerin çeşitli değişkenlere göre beden eğitim dersi hakkındaki tutum ve görüşleri*. Muğla: 9. Uluslar Arası Spor Bilimleri Kongresi, 3-5 Kasım, Nobel Yayın Dağıtım Muğla Üniversitesi.
57. Holoğlu, O. (2006).*İlköğretim ikinci kademedeki öğrenim gören kız öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumları*. Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
58. Lindberg, Ahioğlu, M. N.(2011).Piaget ve ergenlikte bilişsel gelişim.*Kastamonu Eğitim Dergisi*,19(1),1-10.
59. Nicolopoulou A.(2004). Oyun,bilişsel gelişim,ve toplumsal dünya: Piaget,Vygotsky ve sonrası(Çev. M. T. Bağlı).*Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*,37(2),137-169.
60. Çetin, M. (2007). *Orta öğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
61. Kangalgil, M., Hünük, D. and Demirhan, G.(2006).*İlköğretim,lise ve üniversite öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması*. Spor Bilimleri Dergisi, 17(2),48-57.
62. Şişko, M. ve Demirhan, G.(2002). *İlköğretim okulları ve liselerde öğrenim gören kız ve erkek öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları*.Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,23,205-210.
63. Karadağ, S.(2012). *İlköğretim 8. Sınıf ve 11.sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenlere bağlı olarak karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kırıkkale.
64. Yücel, M.(2004).*Gelişim ve öğrenmenin spor kültürünün oluşmasına etkisi*. Malatya: Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları. İnönü Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü.

EKLER

Ek-1. Etik Kurul Onayı

Evrak Tarih ve Sayısı: 05/01/2016-635

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Etik Komisyonu

Sayı : 77082166-604.01.02-
Konu : Değerlendirme ve Onay

Sayın Doç. Dr. Mehmet GÜÇLÜ
Rekreasyon Bölümü Başkanlığı - Öğretim Üyesi

Tez danışmanı olduğunuz, Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Sibel GÜNEY'in tez çalışması olan "*Ortaokul 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutumları ile Akademik Başarılarının Karşılaştırılması (Çankaya Rauf Orbay Ortaokulu İle Mamak Rotary Yeşiltepe Ortaokulu Örneği)*" başlıklı araştırma öneriniz incelenmiş ve Üniversitemiz Etik Komisyon ilkelere uygun olduğuna oy birliği ile karar verilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

e-imzalıdır
Prof. Dr. Aysu DUYAN ÇAMURDAN
Komisyon Başkanı

EK :
1 Liste

Ankara
Tel:0 (312) 202 69 58 Faks:0 (312) 202 46 73
İnternet Adresi :<http://etikkurul.gazi.edu.tr/>

Bilgi için Şenay Seleğlü
Genel Evrak Sorumlusu

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Ek-2. Milli Eğitim Bakanlığı Araştırma İzni

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 14588481-605.99-E.5140856
Konu: Araştırma İzni

18.05.2015

GAZİ ÜNİVERSİTESİNE
(Sağlık Bilimleri Enstitüsü)

İlgi: a) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 2012/13 nolu Genelgesi.
b) 05/05/2015 tarihli ve 815 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi Sibel GÜNEY' in "**Ortaokul 7-8. Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Olan Tutumları ile Akademik Başarılarının Karşılaştırılması**" başlıklı tezi kapsamında uygulama yapma talebi Müdürlüğümüzce uygun görülmüş ve uygulamanın yapılacağı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bilgi verilmiştir.

Anket formunun (3 sayfa) araştırmacı tarafından uygulama yapılacak sayıda çoğaltılması ve çalışmanın bitiminde bir örneğinin (cd ortamında) Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme (1) Şubesine gönderilmesini arz ederim.

Ali GÜNGÖR
Müdür a.
Şube Müdürü

Ek-3. Anket

Kişisel Bilgiler Formu**Sevgili Öğrenciler;****AÇIKLAMA:**

Aşağıda dolduracağımız anket ve kişisel bilgiler formu akademik bir çalışma içindir.

Bu çalışmada sizlere, beden eğitimi dersi hakkındaki düşünceleriniz ve beklentilerinizle ilgili görüşlerinizin yer aldığı cümlelere yer verilmiştir. Her cümleyi dikkatlice okuyarak sizin için hangi düzeyde bir anlam ifade ediyorsa bu durumu aşağıdaki ölçülere göre cümlenin karşısındaki kutucuğu karalayarak belirtiniz. Anketi lütfen 20 dakika içerisinde tamamlayınız ve üzerine isim yazmayınız. Anket sorularını araştırma amaçlı kullanılacaktır.

Burada toplanacak olan bilgiler anketi uygulayan kişinin dışında hiçbir kişi veya kurum tarafından kullanılmayacaktır.

Lütfen tüm soruları doldurduğunuzdan emin olunuz.

Zaman ayırdığınız için teşekkür ederim...

Sibel Güney

Beden Eğitimi ve Spor Öğrt.

Yüksek Lisans Öğrencisi

KİŞİSEL BİLGİLER

Okulunuz : Rauf Orbay Ortaokulu ()

Rotary Yeşiltepe Ortaokulu ()

Cinsiyetiniz: Kız () Erkek ()

Sınıfınız : 7.Sınıf () 8. Sınıf ()

Akademik Başarı Notunuz Nedir (100 üzerinden)?.....

Ek-3. (devam) Anket

İlköğretim/Ortaöğretim Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği

- (5) Tamamen katılıyorum
 (4) Katılıyorum
 (3) Kararsızım
 (2) Katılmıyorum
 (1) Tamamen katılmıyorum

MADDELER		5	4	3	2	1
1.	Beden eğitimi ve spor derslerinde hep korku hissine kapılıyorum.					
2.	Beden eğitimi ve spor etkinliklerinden çok sıkılıyorum.					
3.	Beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılmaktan daima çekinirim.					
4.	Beden eğitimi ve spor dersinde başarılı olmak için çaba sarf etmem.					
5.	Beden eğitimi ve spor dersine diğer dersler gibi zorunlu olduğu için katılırım.					
6.	Beden eğitimi ve sporla ilgili konuşmak zevklidir.					
7.	Beden eğitimi ve spordan zevk aldığım için dersi özlemle beklerim.					
8.	Beden eğitimi dersinde ön plana çıkmaktan çekinirim.					
9.	Beden eğitimi dersinde işbirliği duygularım gelişir.					
10.	Beden eğitim ve spor dersi sağlıklı ve temiz olmayı öğretir.					
11.	Gelecekteki öğrencilik yaşantımda beden eğitimi ve spor dersi almak istemem.					
12.	Beden eğitimi ve spor etkinliklerinin insanın sağlıklı gelişmesine katkı sağladığına inanırım.					
13.	Okul ders programlarına beden eğitimi ve spor dersi koymak gerekli değildir.					
14.	Beden eğitimi ve spor uğraşımın gelecek yaşamında önemli yarar sağlayacağına inanırım.					
15.	Okul ders programlarının her yılında beden eğitimi ve spor olmalıdır.					
16.	Beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılmak beni dinlendirir.					
17.	Beden eğitimi ve sporla ilgili etkinliklerin dürüstlük ve demokratik yaşam davranışlarını kazandırdığına inanırım.					
18.	Egzersiz ve spor yaparak serbest zamanlarım daha iyi değerlendirildiğine inanırım.					
19.	Beden eğitimi ve spor etkinlikleri ile uğraşmanın zaman kaybı olduğuna inanırım.					
20.	Serbest zamanlarımda egzersiz ve spor yapmak içimden gelmez					
21.	Beden eğitimi ve spor etkinliklerine önemli bir zamanımı ayırıyorum.					
22.	Beden eğitimi ve sporla ilgili hiçbir şeye ilgi duymam.					
23.	Beden eğitimi ve spor etkinliklerine her zaman ilgimi çeker.					
24.	Beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılmayı başkalarına önermem.					

Ek-4. Veli İzin Belgesi

VELİ İZİN BELGESİ

RAUF ORBAY ORTAOKULU MÜDÜRLÜĞÜNE

ÇANKAYA

Velisi bulunduğum okulunuz Sınıfı numaralı öğrencisi'in ortaokul öğrencileri için hazırlanmış olan ORTAOKUL 7. Ve 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNE OLAN TUTUMLARI İLE AKADEMİK BAŞARILARININ KARŞILAŞTIRILMASI (ÇANKAYA RAUF ORBAY ORTAOKULU İLE MAMAK ROTARY YEŞİLTEPE ORTAOKULU ÖRNEĞİ) adlı tez çalışmasının anketine katılmasında herhangi bir sakınca görmediğimi bildiririm..

...../...../.....

Adres :

.....

Telf:

Veli

Ek-4. (devam) Veli İzin Belgesi

VELİ İZİN BELGESİ

ROTARY YEŞİLTEPE ORTAOKULU MÜDÜRLÜĞÜNE

MAMAK

Velisi bulunduğum okulunuz Sınıfı numaralı öğrencisi'in ortaokul öğrencileri için hazırlanmış olan ORTAOKUL 7. Ve 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNE OLAN TUTUMLARI İLE AKADEMİK BAŞARILARININ KARŞILAŞTIRILMASI (ÇANKAYA RAUF ORBAY ORTAOKULU İLE MAMAK ROTARY YEŞİLTEPE ORTAOKULU ÖRNEĞİ) adlı tez çalışmasının anketine katılmasında herhangi bir sakınca görmediğimi bildiririm..

..... / /

.....

Adres :

.....

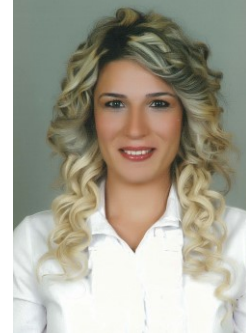
Telf:

Veli

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : SİBEL GÜNEY
 Uyruğu : T.C.
 Doğum tarihi ve yeri : 23.02.1988 MERSİN
 Medeni hali : EVLİ
 Telefon : 05069304164
 Faks :
 e-mail : sibelquney@gmail.com

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet tarihi
Yüksek Lisans	Gazi Üniversitesi	Devam Ediyor
Lisans	Gazi Üniversitesi	2010
Lise	Mersin Salim Yılmaz Y.D.A.L.	2006

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2010-2012	Diyarbakır Bayat İ.Ö.O.	Öğretmen
2012-	Ankara Rauf Orbay Ortaokulu	Öğretmen

Yabancı Dil

İngilizce

Yayımlar

.....

Hobiler

.....

GAZİ GELECEKTİR..

